

PROSVETNI DELAVEC

Učni uspehi in problemi osnovnih šol v ljubljanskem okraju ob I. polletju

V okraju Ljubljana je bilo ob sklepu prvega polletja 1960/61 259 osnovnih šol s 1965 oddelki. V vseh teh šolah je bilo 29.039 učencev in 28.321 učenek, skupaj 57.360 otrok.

Po občinah je sledeče število osemletk:

Cerknica 12, Dobrova 7, Domžale 21, Grosuplje 12, Hrastnik 12, Ivančna Gorica 10, Kamnik 16, Kočevje 22, Litija 18, Lj.-Bežigrad 5, Lj.-Center 10, Lj.-Črnuče 4, Lj.-Moste 4, Lj.-Polje 12, Lj.-Rudnik 22, Lj.-Sentvid 6, Lj.-Šiška 3, Lj.-Vič 6, Logatec 9, Loška dolina 5, Medvedovo 8, Ribnica 8, Trbovlje 6, Vrhnika 11, Zagorje 12.

Povprečni učni uspeh na vseh teh šolah je bil 81 %; pozitivno je izdelalo 46.484 učencev. Z eno nezadostno oceno je bilo ocenjenih 4922, s dvema nezadostnima ocenama 2867, s tremi ali več nezadostnimi ocenami pa 2851 učenec, kar znese skupaj slabo računanih 10.640 učencev ali 18 %.

Neocenjenih je 236 učencev in to največ v prvih dveh elementarnih razredih zaradi bolehnosti, močne debilnosti in govornih motenj.

I. Vzroki slabih učnih uspehov pri posameznih predmetih

a) Največ slabih uspehov je v angleščini in matematiki. Na podeželskih šolah nimajo starši nikakega posluha za angleščino, češ da bi bilo bolje učiti se nemščino, ki nam je bližja, in zato ne dajemo svojim otrokom nikake moralne podpore pri študiju tega jezika. Deloma je krivo slabih uspehov tudi pomanjkanje dobrih lingvistov. Na Brezovici imajo profesorja angleščine tov. Friedla, ki je strokovnjak v podavanju, temeljito obvlada jezik in metode, katere stalno mešuje, in zato pritegne vse poslušalce k sodelovanju ter ima lepe učence uspehe. Pri nemščini so učenci navezani zgolj na podajanje v šoli. Manjka jim slušnih predstav in govornih vaj doma in v kraju samem.

b) Slabih ocen iz matematike je krivo pomanjkanje učbenikov. Učenci v glavnem samo pišejo v šoli, ni pa knjig, iz katerih bi se učili na primerih, razlagi in rešitvi raznih nalog. Značilno je, da pri razlagi večinoma podamo snov dobro sprejemajo, sodelujejo, naslednjo uro pri utrjevanju pa ne znajo več. Mnogi ne znajo logično misliti.

c) Na nekaterih šolah je vzrok slabih uspehov hoja ali vožnja učencev v centralne šole. Tam, kjer so avtobusni prevozi iz podeželskih šol v centralne, pa je dodatna pomoč izključena. Avto pripelje točno ob pričetku pouka in odpelje takoj po končanju pouka. Učenci so v šoli točno v okviru urnika. Ostali čas prebijejo v avtu in doma. Ne morejo se vključiti v nobeno dejavnost, niti ne morejo sodelovati pri raznih predstavah in prireditvah. Učenci, ki so najbolj oddaljeni, so prepuščeni sami sebi. Te pomanjave opažame na Vrhniki, Logat-

Imenovana začasna sveta — Visoke šole za politične vede in VPŠ

Izvršni svet Ljudske skupščine LR Slovenije je na seji 31. marca sprejel tudi več uredb in odlokov, med njimi tudi začasni Svet Visoke šole za politične vede, ki je sestavljaljo: predsednik France Perovšek, vodja Centra za marksiistično izobraževanje kadrov CK ZKS, člani: Roman Albreht, Dušan Bole, Marko Bulc, Stane Dolanc, Drago Druškovič, Janez Hočevar, Stane Markič, dr. Heli Modic, Ema Musar, dr. Franc Petrič, Janko Rudolf, Franc Simončič, Boris Zihnerl.

Začasni Svet Višje pedagoške šole v Ljubljani, ki ga je prav tako imenoval Izvršni svet na omenjeni seji, pa sestavljajo: Vladimir Cvetko, Marica Dekleva, Ranka Kavčič, Anka Kuhar, Avguštin Lah, Miro Lužnik, Franc Petercel, dr. Vlado Schmidt, Bojan Zavašnik ter člani učiteljskega zbora na šoli: dr. Janko Juranič, France Uršič, dr. Leon Zlebnik, član, ki ga je izvolil OLO Ljubljana izmed ljudskih odborikov: Zdravko Troha, in Jože Hainz, ki je član Sveta po svojem položaju kot direktor šole.

cu in Kočevju, kjer so zaradi reforme šolstva uvedeni prevozi učencev iz nižjeorganiziranih šol v centralne.

V krajih, kjer ni vlaka in tudi nimajo učenci avtobusa, prihajajo v šolo peš, so trudni, imajo slabše predznanje in zato tudi slabše uspehe. To je sicer le trenutnega značaja, ker takim učencem pomagajo v kroških ali z dodatno pomočjo ali z individualno instrukcijo.

d) Teže pa je s tistimi učenci, ki nimajo do šolskega dela pravega odnosa. Statistika je dokazala, da je kljub raznim oblikam dopolnilnega pouka od 2223 učencev, ki so napredovali v višji razred z eno negativno oceno.

Ob 20-letnici vstaje jugoslovanskih narodov bomo na proslavah prikazali naši mladini, kako trd in neizprosni je bil boj za svobodo in lepše življenje, ki ga uživa danes mladi rod

imelo letos 1111 učencev ob polletju več negativnih ocen kot lansko leto. Prav tako je od 1093 učencev, ki so lansko leto napredovali v višji razred z dvema negativnima ocenama, imelo ob zaključku polletja 457 učencev več kot dve negativni oceni.

Ta pojav je posebno viden v mestnih občinah: Bežigrad, Center, Moste, Polje, Rudnik, Šiška, kar nam potrjuje tudi mnenje učiteljskih zborov, da se mestni učenci preveč zanašajo na olajšan prestop v višji razred. V občinah Bežigrad, Center, Sentvid je učni uspeh samo 82 %, v občini Polje in Vič pa 80 %.

Mnogi bi to ugotovitev zagovarjali s tem, da so mestne šole zahtevnejše. Saj zahtevnost terja življenje in tehnika, zato je prav, da učenci mnogo znajo in to je mnogo lažje doseči v kulturnih centrih in mestih, kjer imajo učenci na razpolago mnogo učil in audiovizualnih sredstev, gledaliških in kino predstav, knjižnic in muzejev, boljši in bolj kvalificirani učni kader, ki bo moral intenzivneje predočevati takim učencem, ki nimajo pravega odnosa do šolskega dela, praktično korist učenja in znanja. Je namreč mnogo primerov, da učenci v okolici Ljubljane postavijo trmoglav in niso hoteli obiskovati šole (Brezovica). Učiteljsvo je moralo obiskovati starše na domu in s prepričevanjem doseči reden šolski obisk. Š šole Vič I. je najprvo eden, nato pa sta še dva pobegnila od doma ter so jih organi LM prijeli šele blizu državne meje.

e) Na deželi, kjer bi bilo treba učenju posvetiti še več pažnje, starši zelo obremenjujejo učence z domačimi deli (Horjul, Dobrova, Polhov Gradec, Struge, Dobovec, Čemšenik, Primskovo). Tak učenci prihajajo v šolo zmučeni in zato niso tako dojemljivi za pouk in pomenje.

f) Druga taka ovira dobrih uspehov je velika oddaljenost učencev od šole, kar je splošen primer v Polhogratiških Dolomiti, kjer imajo učenci tudi do 9 km daleč (Sentfost, Črni vrh, Polhov Gradec). Prav tako v Litiji, Cerknici, Vel. Laščah in Ribnici.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZAKON O FINANSIRANJU začenja novo razdobje v razvoju našega šolstva

Republiški odbor sindikata je razpravljal o pripravah za izvajanje novega zakona o finansiranju šolstva

V ponedeljek, 27. marca je Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS pod vodstvom predsednika tov. Stefana Trebšca razpravljajl o pripravah za izvajanje novih zakonskih predpisov v zvezi s finansiranjem šolstva. Na sejo je bil povabljen sekretar Sveta za šolstvo LRS tov. Ludvik GABROVŠEK, ki je obrazložil osnovne smernice novega zakona o finansiranju šolstva.

Tov. Gabrovšek je poudaril, da je novi zakon o finansiranju šolstva predvsem perspektivni zakon, ki bo nedvomno terjal nekaj let, preden bo v praksi štel. V njem je malo dokončnih določil in malo števil — v tem se razlikuje od dosedanjih zakonov, ima pa ta zakon predvsem družbeno politični pomen: uredi

ljene finančne sredstev, kar je dostikrat vodilo v neracionalno izrabo sredstev itd. Obenem pa je uvedeno načelo kontrole javnosti pri poslovanju šol. Tudi zakonska določila o osebnih dohodkih učnega kadra so samo okvirna; le-ti se bodo odmerjali odstoj po delu. Učni kolektivi bodo imeli pri tem izredno važno vlogo, zlasti pri sestavi pravilnikov o delitvi dohodka.

V živahni razpravi se je pokazalo, da marsikatero šole napadno pojmujejo smisel novih zakonskih predpisov o finansiranju šolstva. (Zlasti tiste šole, ki so lažje dijake iz drugih občin in so zdaj začele pošiljati tem — dostikrat nerazvitim — občinam račune za šolanje posameznih dijakov.) Prav tako pomeni izkrivljenje zakona tudi težnja, da bi šole postale zaprte ustanove. Pri tem so diskutanti poudarili, da so vsi družbeni činitelji, se pravi celotna družba je odgovorna za pravilno vzgojo in izobrazbo mladine.

Pri finansiranju šol bi morali predvsem upoštevati potrebe po šolanih kadrih v prihodnjih nekaj letih, ne pa izključno po sedanjem stanju, po številu učencev na primer. V ta namen naj bi šole izdelale ekonomsko analizo svojega poslovanja, potrebe po učnem kadru ipd. Taka analiza bo marsikje pokazala neracionalno gospodarjenje, na drugi strani pa bodo tako tudi revnejše šole lažje prikazale svoje potrebe.

Nadaljnja razprava je potekala okrog vprašanja vzgojnih domov, ki bodo morali z uvedbo ekonomskega računa znatno zvišati oskrbnino; vendar so diskutanti poudarili, naj bi domovi le počasi prešli na novi način poslovanja in naj bi po možnosti izdatke za vzgojo osebe vsaj letos še krile politično teritorialne organizacije iz proračuna.

Sindikalne organizacije naj poskrbijo, da bodo v upravnih odborih občinskih družbenih skladov za šolstvo prizadevni člani našega sindikata.

Mladim generacijam prikazati vso veličino naše NOB

Pismo Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije ob proslavljanju 20-letnice vstaje

Predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović je naslovil na vse občinske, okrajne in republiške sindikalne svete pismo, v katerem poziva vse sindikalne organizacije, naj sodelujejo pri proslavljanju 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov. Proslave ob tej pomembni obletnici bodo — piše v pismu — lepa prilika, da se čimbolj osvetli pomen naše revolucije in sodelovanje najširših plasti ljudstva v oboroženem boju kakor tudi v povojnem obdobju izgradnje socialistične družbe.

Predvsem moramo mladim generacijam obširno prikazati vlogo delavskega razreda v prvih dneh vstaje in oživetju vlog večjih delovnih kolektivov kot tudi delavcev sploh pri organizaciji prvih partizanskih enot. Posebno pozornost bomo posvetili številnim primerom herojstva delovnih kolektivov, organiziranim sabotažnim akcijam v tovarnah, množične odhode delavcev v partizane, delovanju partijskih organizacij v podjetjih in okupiranih mestih itd. Mnogo je še med ljudstvom dokumentov, ki pričajo o boju delavskega razreda: vse te dokumente moramo v času letošnjih proslav zbrati in jih prikazati naši javnosti. Zlasti v večjih industrijskih središčih in delavskih naseljih naj zbero to gradivo in ga izdajo v obliki monografij, zbornikov ipd. Vse to delo seveda na more biti končano v enem samem letu; v letošnjem in v prihodnjih letih naj bi širši krog aktivistov zbral to gradivo in ga prikazoval ob raznih proslavah, v tisku ali drugače.

Vlogi delavskega razreda v povojnem obdobju bo treba prav tako posvetiti posebno pozornost. Zdej že lahko temeljiteje pregledamo in osvetlimo pomembna dogajanja tega časa. Ko stojimo na pragu velikih sprememb v našem gospodarskem sistemu in nadaljnjega razvijanja socialističnih družbenih odnosov, moramo zlasti biti pozorni na prve začetke delavskega samoupravljanja, na izkušnje preteklega desetletja, ko je vodila vloga delavskega razreda vse bolj prišla do izraza.

Vse te aktivnosti naj imajo ob raznih proslavah čimbolj javni značaj. Sindikalna vodstva naj si prizadevajo za dobro organizacijo proslav v šolah, kjer se vzgajajo nove generacije delavskega razreda; prav za te nove generacije bodo imele proslave 20-letnice vstaje še poseben pomen, ker one niso sodelovale pri teh zgodovinskih dogajanjih.

Skupno s Socialistično zvezo delovnega ljudstva in z Zvezo borcev, ki je glavni organizator proslav, naj sindikalne organizacije zagotovijo — v sodelovanju tudi z delavskimi sveti — kar najboljše udeležbo na proslavah 20-letnice vstaje in seveda čimboljšo organizacijo samih proslav.

Vodnik Nace

Znatno več sredstev za šole

Učitelji in profesorji laške občine so razpravljali o perspektivnem planu gospodarskega razvoja

Pred nedavnim je bilo v Rimskih Toplicah zborovanje prosvetnih delavcev občine Laško, kateremu so prisostvovali tudi predsednik občinskega LO tov. Brinovc Stane, sekretar občinskega odbora SZDL Prosen Miha in prosvetni svetovalec OLO Celje Koželj Mirko. Namen zborovanja je bil, da se tudi prosvetni uslužbenci seznajajo s petletnim perspektivnim planom razvoja gospodarstva občine Laško.

Ob tej priložnosti je navzoče seznanil s glavnimi smernicami perspektivnega plana predsednik občine, ki se je dalj časa zdržal predvsem na poglavitnih vprašanjih, kot so: nadaljnji razvoj industrije, obrti, kmetijstva in jačanje komunalne dejavnosti. Z nič manjšim poudarkom je govoril o razvoju šolstva, prosvete in kulture, pri tem pa poudaril,

da se bodo že z letošnjim letom znatno povečala finančna sredstva, namenjena za potrebe šol. V ta namen bo ustanovljen družbeni sklad za šolstvo, v katerega se bodo stekala za šole namenjena sredstva občinskega proračuna in obvezni prispevki gospodarskih podjetij. S tem v zvezi so dani vsi izgledi, da se bodo sredstva za šole že v letošnjem letu povečala za 17 milijonov dinarjev.

Vtise s V. kongresa SZDL je posredovala tov. Gorič Zdenka, ki se je kot gost udeležila kongresa. Predvsem se je zadržala na obravnavanih vprašanjih glede reforme šolstva, izobraževanja odraslih in sodelovanja prosvetnih delavcev v družbenem življenju.

In končno so se na omenjenem zborovanju dotaknili tudi vloge novega plačilnega sistema. Raz-

prava o navedenem vprašanju je bila zelo zanimiva, posamezni prosvetni delavci, ki danes vlagajo vse svoje moči in znanje za dosego čim boljših učnih uspehov in jim dosedanje plačilni sistem ne dopušča prejemkov, ki bi jim po vloženem trudu pripadali, se z osnutkom novega plačilnega sistema v celoti strinjajo, ker vedo, da se bo njihovo delo v bodoče dosti bolj stimuliralo kot pa doslej. Iz razprave pa se je pokazalo, da so med prosvetnimi delavci občine Laško tudi taki, ki bi se od sedanjega plačilnega sistema zelo neradi ločili spričo tega, da jim daje večjo možnost za »stabilizirane prejemke«. Ker pa bo novi plačilni sistem omogočil prejemke, ki bodo bazirali na vloženem delu, trudu, požrtvovalnosti in uspehih pri delu, ni za take primere težko najti razlogov, zakaj se nekateri dosti bolj ogrevajo za dosedanje plačilni sistem kot pa za novega.

Tone Knez

OBISK V ZAGREBU

Mesec poklicnega usmerjanja

Slovenski in hrvaški prosvetni delavci so vedno navezovali med seboj tesne stike, zlasti sta se v tem pogledu odlikovala Ljubljana in Zagreb, ki imata kot prestolnici obeh sosednjih bratskih republik tudi v marsičem podobno šolsko-prosvetno problematiko. Medsebojne obiske navadno organizirajo strokovni aktivni ali pa tudi kolektivni in grupe posameznih šol.

V decembru preteklega leta pa je organiziral trodnevno ekskurzijo v Zagreb Svet za prosveto in kulturo ObLO Ljubljana-Center. Ekskurzijo je vodil inspektor tov. Slavko Sašek, udeležili pa so se je ravnatelji osnovnih šol in njihovi pomočniki, vodje aktivov (strokovnih) in upravitelji vrtcev. Namen ekskurzije je bil seznaniti se z zagrebškimi osnovnim šolstvom in z rezultati reformnih prizadevanj na Hrvaškem.

V Zagrebu smo si najprej ogledali republiški zavod za učila in šolsko opremo, katerega vodi ta naš rojak tov. Viljem Kunst in njegova soproga Zlata. Zavod ima lastne delavnice in sodeluje z najrazličnejšimi podjetji v državi. Videli smo nove vzorce šolskega pohištva in učil za razne predmete, za fiziko, kemijo, mineralogijo, agronomijo, gospodinjstvo itd. Njihova zamisel je tudi tako zaželjena poučna zbirka »Elektrotehnik«, ki jo izdeluje naša znana tovarna mehaničnih igrač v Izoli. Znano je, da je mogoče s to zbirko, ki stane okrog 2000 din, napraviti 600 poizkusov. Seveda so nam imponirali tudi vzorci tujih učil, zlasti projektorji in elektronski števec, kakršnega nameravajo izdelovati v Zagrebu.

Popoldne smo si ogledali osnovno šolo Dragice in Rade Končarja v zagrebški občini Medveščak. Šola ima 16 oddelkov in okrog 600 učencev. Deluje v novi moderni stavbi, v kateri sta dve osnovni šoli, ki si delita zbirke in učilnice vsaka v eni izmen. Vendar pa ima vsaka šola svoje upravne prostore in svojo zbornico. Ravnateljica nas je ljubeznivo sprejela in pojasnjevala probleme svoje šole. Za nekatere predmete so uvedli opisne ocene. V petem razredu prevladuje razredni pouk, posamezne predmete pa poučujejo že v nižjih razredih predmetno. Tudi tam primanjkuje učiteljev za tehnični pouk, zlasti na višji stopnji. Učenci so organizirani v raznih društvih, vsako ima svoj odbor in svoja pravila. Na šoli deluje n. pr. kulturno umetniško društvo Vladimir Nazor, športno društvo, društvo prijateljev glasbe itd. Za slabše učence je organiziran dodatni pouk, vendar ti učenci ne morejo sodelovati v svojih društvih, dokler ne popravijo svojega slabega učnega uspeha. Imajo tudi zametke proizvodnega dela. Učenci so

nam pokazali prav lepe uporabne predmete (namizne svetilke, keramične izdelke itd.), katere prodajajo svojim staršem, sorodnikom in znancem. Zelo tesni so stiki šole s starši. Po trije do štiri roditelji iz vsakega razreda tvorijo plenem staršev, ki pomagajo učiteljskemu zboru in šolskemu odboru, organizira predavanja za starše in skrbijo za povezavo s šolskim zdravnikom in družbenimi organizacijami. Tuje jezike poučujejo večinoma z direktno metodo in sicer po tri ure tedensko kot pri nas. Poučujejo tisti jezik, za katerega se prijavijo dovolj učencev. Na isti šoli torej poučujejo več jezikov. V osmih razredih težijo nad preobremenjenostjo učencev. V prostih aktivnostih so učenci zadnjih letnikov tako povezani, da se še pozneje vračajo na šolo, ko niso več njeni učenci. Patronat nad šolo ima tovarna Rade Končar.

Naslednji dan smo si ogledali Pionirsko naselje, ustanovljeno l. 1950. Prvotno je bilo to naselje zasnovano mnogo širše, danes pa je tam v glavnem nameščena republiška eksperimentalna osnovna šola, ki ima to posebnost, da ni popolna (ima le višje razrede s predmetnim poukom) in da nima strogo določenega šolskega okoliša. Šola obiskujejo nekateri otroci iz bližnje okolice, ima pa šola svoje interniste, ki živijo stalno v tem naselju. To so najboljši učenci, ki jih pošiljajo v pionirsko mesto za nekaj mesecev iz raznih krajev republike Hrvaške. To je za te učence nekaka nagrada in obenem rekreacija, v tem naselju pa naj bi ti učenci postali tudi vzorni pionirji in mladinci, ki bi pozneje svoje organizacijske sposobnosti pokazali na svojih matičnih šolah. Ker imajo ti učenci, ki prihajajo z raznih strani, precej različno predznanje, nastopijo v začetku večje ali manjše težave, ker pa so marljivi in sposobni, se zelo hitro prilagode novim razmeram in zahtevam. Ko pa odidejo, žal nimajo šola dovolj stika z njimi in ne ve, kako se ti učenci razvijajo dalje in kako se uveljavljajo v matičnih šolah. Prvotno je šola v Pionirskem naselju vodila to evidenco, pozneje pa je to prepustila pionirski organizaciji. Naselje je grajeno v paviljonskem sistemu in je treba k nekaterim predmetom hoditi v dokaj oddaljene paviljone. Kljub vsemu šola primanjkuje prostorov, ker je pionirsko mesto obenem republiški center za izpopolnjevanje prosvetnih delavcev; tam so tečajji za ideološko-politično vzgojo mladine itd. V šoli je uvedeno

opisno ocenjevanje, posebno pa še gojijo skupinski pouk, s katerim dosegajo baje zelo lepe učne uspehe. Preizkušajo novi učni načrt, nova učila itd. V nekaterih predmetih smo opazili, da so v primeri z našim programom s snovjo v zaostanku. Pionirji vodijo in upravljajo svojo živinorejsko in poljedelsko zadrugo in se udeležujejo v kakih 20 svobodnih aktivnostih.

Nato smo si še ogledali znano novo šolo v Kumrovcu, ki ima prekrasno lego, je pa tudi zelo bogato opremljena in ima najmodernejša učila. Vračali smo se skozi Rogaško Slatino in skozi Ptuj, kjer smo si ogledali muzej v gradu in restavratsko delo na Ptujski gori, nato smo se po kratkem postanku v Mariboru zapeljali z žičnico na Pohorje, kjer smo veselo zaključili naše poučno potovanje.

Z večjo ali manjšo uspešnostjo se razvija služba usmerjanja v poklice v naši domovini že peto leto; da bi poudarili družbeni pomen te službe in seznanili z nje nalogami širše ljudske množice, prirejamo vsako leto s tem namenom »mesec poklicnega usmerjanja in svetovanja«. Letos smo določili za to mesec april.

Razvoj našega gospodarstva, neprestano izpopolnjevanje tehnike in uvajanje sodobnih metod v vse panoge proizvodnje ter druge gospodarske dejavnosti zahtevajo strokovno čedalje boljše in popolnejše kadre. Služba poklicnega usmerjanja in svetovanja, ki funkcionira v industrijsko razvitih državah že deset in desetletja, pridobiva pri nas iz razumljivih razlogov tudi čedalje več veljave, saj gre prav za pridobivanje dobrih kadrov, ki bodo pri našem nadaljnjem političnem, gospodarskem, socialnem ter kul-

turno-prosvetnem razvoju odigrali pomembno in odločilno vlogo. Po pravilo izbiri poklica naše mladine po obvezni šolski obveznosti so posebno zainteresirani poleg staršev tudi prosvetni delavci. Vzajamo za življenje in del življenja vsakega človeka pomeni brez dvoma poklicno delo, ki ga bo opravljal trideset do štirideset let. V LRS končuje vsako leto obvezno šolanje nad 20.000 mladih ljudi, ki se znajdejo mnogi na pomembnem, često težkem razpotju: kam? Pri tem ne nastopijo težave samo za mladince ali mladinke, temveč tudi za roditelje, ki so prav tako v zadregi, kam s svojimi otroki.

Do danes smo prebrili mnoge težave in si pridobili na tem področju mnoge izkušnje. Služba poklicnega usmerjanja je postala dobre korenine. Problematika so posvetili potrebno pozornost mnogi politični, gospodarski,

socialni in kulturno-prosvetni delavci; predvsem bi poudarili vlogo šole in učiteljstva.

O vlogi šole in učiteljstva pri usmerjanju v poklice smo že precej razpravljali, posebno pa smo opozorili na to sodelovanje v smislu čl. 49 Splošnega zakona o šolstvu in čl. 16 Zakona o osnovni šoli LRS. Ni potrebno posebej omenjati, da je slovensko učiteljstvo že od nekdaj težilo za tem, pomagati otrokom pri njih vstopu v poklicno življenje. Seveda so bila tista prizadevanja več ali manj priložnostna. Danes pa moramo načrtno in sistematično posvetiti tej problematiki vse naše težnje; ta funkcija šole se je utrdila ali se utrjuje tako, da poleg razrednikov 7. in 8. razreda osnovne šole in predavateljev v teh razredih posveča službi usmerjanja v poklice pozornost posebno določen član učiteljskega zbora, ki kot poverjenik za to službo vodi in usmerja delo v učiteljskem zboru in na šoli med mladino, prizadevač si na eni strani uspešno poveže ta s roditelji, na drugi strani pa z zavodi za zaposlovanje delavcev, v okviru katerih imamo organizirane referate za usmerjanje v poklice, nekatere le-teh z ustreznimi poklicnimi svetovalnicami.

Nameste okrajnih ali občinjskih posredovalnic za delo posluje v LRS od novega leta poleg zavoda za zaposlovanje delavcev LRS še 37 zavodov za zaposlovanje delavcev za območja občin. Dosedanje okrajne in občinjske poklicne svetovalnice so prevzele v svojo sestavo navedeni zavodi. Po nekaterih zavodih se ta služba postopoma uvaja, so pa mnoge težave v tem, ker primanjkuje ustreznega kadra, posebno psihologov — poklicnih svetovalcev. Vendar smo v razvoju in že dosedanje delo jamči, da se služba poklicnega usmerjanja ne bo razrasla samo na širino, temveč da bodo čedalje globlje tudi njene korenine.

V mesecu poklicnega usmerjanja in svetovanja lahko šole in učiteljstvo uspešno sodeluje pri poklicnem prosvetljevanju ali izobraževanju, ki obsega zlasti seznanjanje mladine in odraslih z vrstami in značilnostmi posameznih poklicev, z možnostmi in pogoji za pridobitev potrebne strokovne izobrazbe in napredovanja v poklicu ter s potrebnimi gospodarskimi in javnimi službami strokovnih kadrov. Metod za to delo je brez števila: osebni stiki, javna predavanja, predvajanje zvočnih filmov, radijske in televizijske oddaje, ogledi tovarnih razstav o poklicih, branje raznih brošur, letakov in lepakov, obiski strokovnih šol itd. Da bi mogle šole in učiteljstvo opravljati mnoge navedene naloge, s vpletati momente poklicne odločitve tudi v učno dobo pri rednem pouku, smo v preteklih letih pomagali našim šolam s precejšnjo literaturo s področja poklicnega usmerjanja, tako da naše šole niso brez virov, o čemer smo večkrat informirali učiteljstvo tudi v Prosvetnem delavcu, v dnevnih listih in z obljami po radiu.

Smatramo, da pri pouku sploh, a še posebej v mesecu poklicnega usmerjanja in svetovanja pogosto šole svoje delo, in sicer z mladino, ki ji naj pravilno pojasnjujejo problematiko vstopanja v poklice, z roditelji, ki so živo zainteresirani na odločitvah svojih otrok pri izbiri poklica, in z gospodarskimi organizacijami, ki bodo v bodočnosti tem bolj uspevale, čim boljše kadre jim bodo vzgojili. Albin Podjavoršek

USPEL RODITELJSKI SESTANEK NA ZOBOTEHNIŠKI ŠOLI

Na Zobotehniški šoli v Ljubljani je bil 12. marca roditeljski sestanek, povezan s proslavo dneva žena.

Sestanka se je udeležilo 90% staršev, kar dokazuje, kako pravilno pojmujejo roditelji nujnost povezave šole in doma za uspešno oblikovanje mladega človeka.

V delovnem programu je direktor šole tov. Vojko Pečenko pojasnil staršem namen roditeljskega sestanka na ZŠ, ki naj služi predvsem informaciji o delu in vlogi te vrste strokovne šole in to glede na stroko in pravičen odnos med različni profili zdravstvenih delavcev. Poudaril je, da dijaki že v času šolanja delajo za paciente in da ta način dela zahteva veliko in komplicirano organizacijo, ki mora skrbeti, da je 106 dijakov stalno pravilno založenih z individualnim delom, ki ustreza njihovi teoretični sposobnosti.

Prikazal je tudi napore za novo stavbo, ki je zahtevala smiselno razporeditev prostorov za teoretični in praktični pouk, ter vso novo laboratorijsko opremo. Glede na razporedbo prostorov in njihovo smotno opremo je po mnenju strokovnjakov ta šola dosegla svoj namen. Starši so se seznanili tudi z uporabo denarnih sredstev, ki jih dijaki ustvarjajo s svojim delom: porabijo se za malice dijakom, ekskurzije, za material, ki ga potrebujejo dijaki

za diplomatska dela itd. Poudarek je bil tudi na demokratizaciji šole, na javnem ocenjevanju in prisostvovanju predstavniku mladine pri redovni konferenci.

Starše je direktor seznanil z izvenšolskim delom njihovih otrok; delo poteka še v večerih politični šoli, v marksističnem, recitacijskem, folklornem in v strelskem krožku.

Informativnemu delu sestanka je sledil pedagoški referat O sodobnih principih ravnanja z mladino, ki ga je zanimivo podal tvariš prof. Fr. Pediček. Staršem je pojasnil: da je vzgoja priprava na življenje, da pomeni vzgajati dati pomoč mlademu človeku, in kaj vse je treba upoštevati pri vzgajanju. S številnimi primerki je predavatelj nazorno prikazal, kako procesa industrializacije in urbanizacije ter tehnične okolje spreminjajo vsebino in metode vzgoje, kako proces demokratiza-

cije spreminja zavest mladega človeka in kako mu mora vzgojitelj omogočiti, da izraža svojo osebnost. Referat je izzvenel v smotru: drugi časi — druge naloge — drugačna vzgoja; mlad človek bo le preko dela postal zavesten ustvarjalec nove družbe. Na ta zaključek pa je komandant mladinskih delovnih brigad tovariš Tomislav Saje, dijak 3. razreda, staršem opisal pomen delovnih akcij, ki so življenjska šola za mladino in pomenijo vsestransko obogatitev.

Po delovnem sestanku je mladina priredila bogat kulturni program, s katerim je prikazala staršem svoje izvenšolsko izobraževanje. Program je obsegal govor o pomenu tega praznika, recitacije ter folklorne in glasbene točke.

S sestanki staršev z razredniki in z ogledi laboratorijev ter učilnic je bila slovesnost zaključena.

Ustanovljen je republiški sklad za šolstvo

Ljudska skupščina LRS je 28. marca med drugimi zakoni sprejela tudi zakon o ustanovitvi republiškega sklada za šolstvo.

Ta zakon je v skladu s temeljnim zakonom o finansiranju šolstva, ki odpravlja proračunsko-administrativno finansiranje in uvaja nov sistem finansiranja iz družbenih skladov za šolstvo po načelih novega sistema delitve dohodka. Odpravlja dosedanje razmerje med organi oblasti in šolami, ki je imelo administrativno značaj, ter uvaja novo razmerje med družbenimi skladi za šolstvo in šolami kot gospodarsko in družbeno samostojnimi ustanovami. Šole kot samostojne družbene ustanove bodo sprejele obveznost, da bodo za sredstva, ki jih bodo prejemale iz sklada kot svoj dohodek, opravile določeno vzgojno in izobraževalno delo. Sklad bo finansiral delavnost šol, torej učenje, kakovost dela in uspehe pri delu. Odpravlja se merila proračunskega sistema, plače po sistematiziranih delovnih mestih itd.

Po novem sistemu delitve dohodka se spreminja prosvetni de-

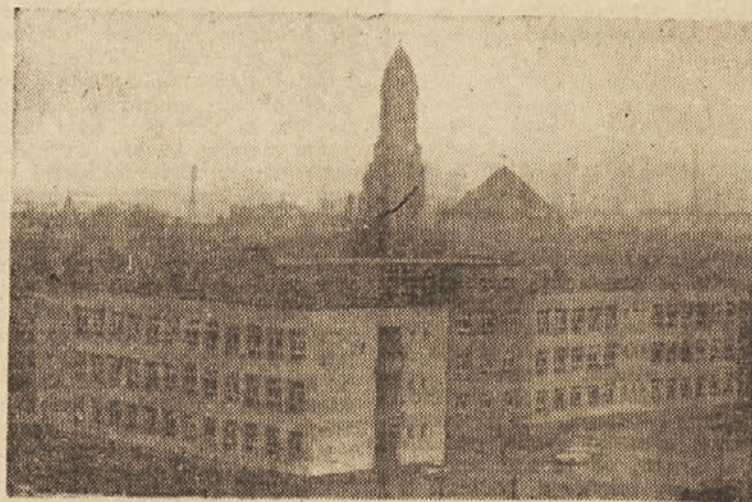
lavec iz državnega uradnika v družbenega delavca, čigar osebni dohodki bodo temeljili na delitvi dohodka po delu. Torej ne gre za novo tehniko finansiranja, marveč za novo vsebino.

Uveljavljanje novega finansiranja ne bo lahko in preprosto, je v svoji obrazložitvi Ljudski skupščini LRS (28. marca letos) dejal član republiškega Izvršnega sveta tov. Vlado Majhen. Naletelo bo na nerazumevanje pri tistih, v katerih je zakoreninjena proračunska in uradniška mentaliteta. Upravni odbori skladov in šolski odbori bodo morali preudarno iskati merila za določanje dohodkov posameznim šolam in dohodkov po delu.

Zakon o ustanovitvi sklada LRS za šolstvo določa namene, za katere se lahko uporabljajo sredstva republiškega sklada. Zajema skoraj celotni šolski sistem in vse izobraževalne akcije. Vendar pa bo moral upravni odbor sklada predvsem upoštevati obveznosti, ki jih ima republiški sklad do visokega, manjšinskega in posebnega šolstva.

Brezplačen prevoz učencev v Italiji

V redko naseljenih krajih Italije, za zdaj v osmih provincah, so vpeljali brezplačen prevoz učencev v šolo in domov. Tak prevoz, ki je uveden bolj polzuskno in ima namen približati obvezno šolo vsej mladini, se je baje dobro obnesel, tako da zdaj proučujejo možnost uvedbe brezplačnega prevoza v vsej Italiji.

Zobotehnična srednja šola v Ljubljani

Učni uspehi in problemi osnovnih šol

(Nadaljevanje s 1. strani)

g) Zelo ovira uspešno delo in dobre učne uspehe po šolah slaba strokovna zasedba učnega kadra. Na Brezovici manjka učna moč za tehnični, likovni, glasbeni in gospodinjstvi pouk, kar poutjuje hnostrokovnjaki v 23 tedenskih honorarnih urah. Na Dobrovi manjka slavist, predavatelj tujeje jezika. Ostalo učiteljstvo poučuje še 26 tedenskih nadur. V Horjulu manjka slavist in biolog, zato poučujejo ostali 49 nadur. V Polhovem Gradcu manjka biolog, kemik, za tuje jezike, telesno vzgojo. Ostali so preobremenjeni s 76 tedenskimi nadurami, zato ves pouk in učitelstvo trpi. V Fari sploh ne poučujejo biologije zaradi pomanjkanja učnih moči. V Starem gradu je samo ena kvalificirana učna moč na šoli. Podobni primeri so še na ostalih šolah, kar je močno v kvar učnim uspehom.

h) Uspešen pouk ovira pomanjkanje učnih knjig in pripomočkov: Kemija za VII. in VIII. razred, Nemška vadnica I. Biologija za VIII. razred. Matematika za VII. in VIII. razred. pripomočki za spoznavanje prirode in spoznavanje družbe v VI. razredu.

i) Pri nekaterih učencih, pa tudi starših (t. j. tistih, ki se najmanj zanimajo za uspeh svojih

otrok) še vedno prevladuje mnenje, da se ni treba truditi, ker učenci lahko napredujejo v višji razred tudi z 2 nezadostnimi ocenami. Na splošno se tudi boljši učenci zadovoljujejo s povprečnim znanjem in uspehom. Lanski način prestopa v naslednji višji razred je pokazal v letošnjem prvem polletju slabo sliko.

II. Doseženi dobri učni uspehi. Doseženi dobri učni uspehi v nižjih razredih so rezultat življenjskih učnih načrtov, ki učitelja kot tudi učenca pritegnejo v vsakodnevna aktualna gospodarska in politična vprašanja šolske okolice in širše domovine.

Ugodno je to, da poučuje večino predmetov v razredu ena učna moč, ki tako pozna bolj vsakega posameznega učenca. Ker je novi učni načrt bolj življenjski, je otrokom bližji, snov laže dojemajo, jo dopolnjujejo z znanjem, ki ga dobijo ob branju časopisov, revij, gledanju, razgovorih doma itd.

Učiteljstvo se trudi, da bi dvignilo nivo znanja in je na nekaterih šolah (Notranje Gorice) vpeljala po vseh razredih skupne hospitacije. Primerljajo način podavanja, rezultate znanja in množino predelane učne snovi.

Priznati moramo vzgojni vpliv svobodnih aktivnosti, do katerih kažejo učenci zanimanje in delno

vplivajo na boljše učne uspehe posameznih predmetov (fizika, likovni pouk).

V Notrajnih Goricah, v Fari, Kočevju, Stari cerkvi so mladi zadrugniki tekmovali in sprejeli lepe zvezne ali republiške nagrade, tako televizor, kinoprojektor, magnetofon ali denarno nagrado v znesku 40.000 din.

Ugodno vpliva povezava med učiteljskim zborom in pionirsko organizacijo. Učenci, ki v posameznih predmetih niso pozitivni, ne smejo sodelovati v določenih akcijah, za katere bi sicer bili navdušeni. V večini primerov so taki prijemi dali pozitivne rezultate.

Pri ocenjevanju se je učiteljsko držalo navodil in ocenjevalo skozi vse polletje. Kriterij ocenjevanja je bil po poročilih šol precej strog, ker imajo učenci v zimskih mesecih več časa za učenje. V posebno perečih primerih pa je tudi dokončno ocenjeval učenca ves razred, ker so tako vsi učenci soodgovorni za oceno in so se tudi izogibali domnevam prizadetih staršev, da se njihovevemu otroku godi krivica.

Ocenjeno je bilo znanje pri vseh predmetih glede na objektivne pogoje ter psihološke in osebne značilnosti posameznega učenca. Vse ocenjevanje je težilo k temu, da bi bilo tako, da bi po-

sameznika dvignilo in vzpodbujalo.

Učni načrt za 5. in 6. razred

Nov učni načrt v 5. in 6. razredu je ugodno vplival na uspeh. Lahko bi posebej omenili še 5. razred, kjer imajo učitelji že po lanskih izkušnjah boljše metodne prijeme ter izkušene oblike dela, kjer so uspehi vidnejši kot pa v 6. razredu. Ker so letos šli frontalno z novim učnim načrtom v vseh razredih osnovne šole, so naleteli na težave v 8. razredu in deloma v 7. razredu. Te težave so v glavnem že prebrodili, ker so spretno uporabili dopolnilne ure za predelavo učne tvarine. Na konferencah so ugotovili, da frontalna uvedba novega učnega načrta v vse razrede ni povzročila toliko težav, kakor so prvotno mislili.

Dodatna učna pomoč učencem

Dodatno pomoč so nudili: s krožki, katere so vodili učitelji sami. Na mnogih šolah niso zmogli učenci, da bi redno in smiselno vodili krožke, ker so vse kmalu izmislili v igračkanje; s pomočjo boljših dijakov slabšim, pri katerih so bili učitelji samo kot nadzorni in posvetovalni organ; z uporabo dopolnilnih ur za tiste predmete, ki jih učenci niso imeli v prejšnjem razredu in se v višjem grad učna tvarina na osnovah pridobljenega znanja v nižjem razredu.

Mladina sama je le v redkih primerih sama dosegla to, kar je namen dodatne pomoči.

Kakor je razvidno iz poročil, se dodatna pomoč nudi učencem v vseh občinah in to v večini na višjeorganiziranih šolah. Na nižjeorganiziranih šolah pa je ta oblika pomoči v krožkih, ki so enkrat do dvakrat tedensko. Nekatere šole s tem še niso začele zaradi preobremenitve prosvetnih delavcev, ker so zaradi manjkajočih prekomerno zaposleni v šoli in izven nje.

Izbir učencev, ki so potrebni pomoči je bil napravljen na učiteljskih konferencah. Upoštevali so vidike otrokove inteligence, duševne razvitosti in domače razmere. Odprta je bila pot tudi prostovolcem na posamezne predmete in teme. Začetek teh pomoči je bil takoj, ko se je za to pokazala potreba. Na nekaterih šolah se je v te krožke mladina rada vključila, na nekaterih pa so pokazali nekaj odpora, ker so se čutili izolirani-manjvredni. To se je pokazalo posebno v višjih razredih. Krožki so bili posebno v začetku prav dobro in redno obiskani. Ali opazilo se je, da so učenci tistih staršev, ki so imeli kontrolo in pravi odnos do tega dela, vztrajali in bili do konca ter imeli nekaj uspeha. Učenci socialno problematičnih družin so kmalu popuščali v disciplini in redu in končno popolnoma odpadli. Nekaj šol je poudarjalo, da so lenuhi ostali lenuhi. Mislili so s tem, da bi bil potreben za to poseben program in poseben krožek, toda obvezen. Prostovoljna

baza se ni obnesla. Povprečje uspeha pri slabih je okrog 10%. Sicer so to začetki, ki nimajo še čisto jasnih prijemov v snovi, kakor tudi ne v metodi. Nekatere je obnavljalo snov, nekatere pa je v celoti še enkrat podajalo, nekatere pa le uporabno utrjevalo. Kdaj in kako bo ta pomoč najkoristnejša, bodo pokazale šole skušnje. Težave, ki jih pri tem delu srečamo so: prostori, čas, vodstvo, oddaljenost od šole, preostot potreb, pripomočki, razumevanje staršev, zaposlitev učencev izven šole, doma, v društvih, interesnih krožkih itd. Pa tudi finansiranje je posebno vprašanje.

Prostori: Ravno na takih šolah, kjer je veliko učencev, primanjkuje za tako dejavnost primernih prostorov. Tam, kjer sta dve izmen ali celo tri, se priložnostno uporabljajo razpoložljive prazne učilnice, ni pa mogoče vsprejeti planirati dodatne pomoči. Zato je tako delo le priložnostno. Pred poukom se še najbolj obnese, toda na podeželskih šolah to ni mogoče, ker so učenci vezani na avtobuse, vlake in oddaljenost.

Najprimernejši čas za tako pomoč se je pokazal tam, kjer ni ovir po počitku učencev. Za dopoldanske popoldne, za popoldanske popoldne.

Vodstvo te pomoči, posebno na deželi, kjer ni na razpolago bolj razgledanih mladincev, mora za enkrat še imeti vzgojitelj. Ako prevzame to boljši učenec brez

POUK GOSPODINJSTVA
V STANOVANJSKIH SKUPNOSTIH

Učiteljev ugled

Aktiv predavateljev gospodinjstva ljubljanskega okraja na ekskurziji

Vsako leto, ob koncu šolskega leta ali ob semestru, prireja pedagogska služba z vodjo aktivna predavateljev gospodinjstva ljubljanskega okraja tovarišice Šušteršičevo seminar za izpopolnjevanje kadra.

Letošnji program seminarja v semestru je bil svojstven po vsebini: stanovanjske skupnosti in vloga predavatelja gospodinjstva v njih. Dva dni smo udeležence poslale in razpravljale o vlogi in organizaciji stanovanjskih skupnosti. Pri gospodinjstvu, če to ime sploh odgovarja predmetu, vzgajamo mladega človeka v smotrnežnega potrošnika. Ta pa je v tesni povezavi s stanovanjskimi skupnostmi, ki mu bodo nudile usluge in prevzele posle drobnega gospodinjstva. Naša naloga ni samo naučiti spoznavanje do- brin in jih gospodarsko uporabiti, ampak tudi navajati bodočega proizvajalca, kako naj se poslu- žuje uslužnostnih delavnic in ustanov, da mu bo življenje olaj- šano, da bo imel več prostega časa.

Tretji dan je tovarišica Maj- cenova, republiški inšpektor, ori- tala delovno mesto učiteljice go- spodinjstva: prvenstvena naloga je izvajanje učnega načrta, ki ga mora prilagoditi situaciji in svoj- stvenosti šolskega okoliša, nava- dam itd. Pri izvajanju mora upo- rabiti učenčovo znanje iz vseh predmetov in učiti življenjsko. Prehrambni program v šolski kuhinji, odpravljanje slabih na- vad v prehrani, organizacija ma- lice je njeno drugo področje dela. Poleg biologa, je njena skrb šol- ski vrt. Predvsem v pogledu pro- izvodnje tiste zelenjave, ki krije deficit v prehrani. Higiena v šoli, red, estetska ureditev šole (cve- tice, harmonija barve prostorov itd.) spada v šolsko gospodinjstvo. Načrta izdaja prostega časa za- posli otroka in ga preko nagnjen- usmerja v delo. Poleg programa organizira interesne krožke iz svojega predmeta. Izven šole po- maga preko tečajev odstranjevati slabe navade v prehrani, ki so največkrat sad konservativnosti in neznanja.

Gospodinjstvo se kot splošno- izobraževalni predmet šole uve- lavlja. Utraja si težko pot tudi tisto, ker je pojmovanje o izobraz- ni človeka kaj različno in včasih nazadnjaško. Začudimo se komu, ki ne ve postaviti na pravo mesto »kapitalizma«, »Mozarta«, in re- čemo, da mu manjka splošne izobrazbe. Če pa ne pozna dobrin, ne njih uporabe, jih ne zna ču- vati, če ne pozna principov zdra- ve prehrane, mu tega ne za- merimo.

Za zaključek seminarja je bila organizirana ekskurzija na Jese- nice. Vabljenih je bilo 40 učitel- jic. Manjkalo je 16 vabljenk. Kolikor kader poznam, ne verja- mamo, da bi učiteljice ne marale izrabiti vsako priložnost za pridobitev znanja, kar nimamo pri- ročnikov in iščemo snov iz vseh vetrov. Ali res ni na šolah razumevanja za tak način izpopolnje- vanja? Ali ni finančnih sredstev? Prav bi bilo, da bi organizatorji ekskurzije raziskali vzrok slabe udeležbe.

V soboto 11. marca smo se peljale v lepem jutru proti Go- renjski. V Kranju so se nam pri- sledovale učiteljice, kmalu delo izgubi vso resnost in nj uspeha. Kot že rečeno, je pomoč uče- nem najbolj potrebna v matema- tiki, slovenščini in tujem jeziku. Zato je bilo tudi največ takih krožkov. Manj je bilo bioloških, kemijskih in fizikalnih. Za ostale predmete so le redki. To sliko kažejo višji razredi osnovnih šol. Letos se je pa zaradi prenehanja v naslednjem razred z nezadostnimi ocenami v nižjih razredih poka- zala nujna potreba dodatne po- moči v branju, spoznavanju pri- rode in družbe, računstvu in slo- venščini. Tako vidimo, da je v tem oziru pestrost dela zelo široka od drugega do osmega razreda. Ni pa to pojav neresnega dela posameznih učiteljev, pač pa napredovanje učencev z negativ-nimi ocenami.

Razumevanje doma je velika pomoč šoli. Ze prej je bilo po- udarjeno, da so koristno porabili učenci čas v krožkih, ako so imeli doma vsaj kontrolo nad delom učenca.

Učencem je nujno potrebno nuditi tudi nekaj razvedrila in časa, da ga po svoje otroško upo- rabijo, ker so le tako potem do- jemljivi zopet za resno delo. Opaža se pri tistih učencih, ki so doma vezani na razna kmečka dela, da hitro popuščajo v kon- centraciji in pažnji zaradi telesne utrujenosti.

Za to novo obliko pomoči učencem bi bilo potrebno poskr- beti vse, kar do sedaj ovira, in

Poljče. Sprejel nas je pomočnik direktorja tovariš Potočnik in nam govoril o gospodinjstvi in kmetijski šoli ter nam pokazal prostore.

Po ogledu smo posedle v jedil- nici; razgovor je potekal o delu strokovnega aktivna gospodinjst- vi učiteljice kranjskega in ljublj-anskega okraja. Toplo smo pozdra- vile vest, da učiteljice kranjske- ga okraja pripravljajo priročnik za pouk gospodinjstva. Težko ga vsi pričakujemo.

Delo aktivna ljubljanskega

derno učno obliko moramo uva- jati v naš predmet, vendar se moramo prej seznaniti z litera- turo, ki jo je že dovolj pri nas. Potrebne so tudi konzultacije z vodji učnih zavodov. Razveselilo nas je dejstvo, da so v kranjskem okraju imeli že tako hospitacijo in se o tej obliki pouka že po- menili.

Pa še o marsičem smo se po- menile. Da naše tovarišice za delo izven predmetnika niso nagraje- ne. Tako n. pr. za strokovno delo v šolskih kuhinjah. Da ne dobe

domatek za vodstvo delavnice, kot to dobe tovariši za vodstvo tehnične delavnice. Da nekateri sveti za šolstvo niso uvideli, da so vaje-eksperimentiranje in da bi tudi predavateljem gospodinj- stva priznali po uredbi kot ke- mikom in fizikom pri 10 urah eno uro za pripravo. Gospodinj- ska učiteljica ni operativni izva- jalec v začetku omenjenih del in dejavnosti, ampak strokovni sve- tovalec in pomoč upravi šole pri organiziranju šolskega gospo- dinjstva.

Pa še beseda o naši »univerzi«. 27 nas je iz ljubljanskega okraja, ki se mislimo dokopati do diplo- me na Grobeljski šoli. Tovarišica Bambičeva je že delila skripta »Higiena prehrane« in napovedala seminarje za pripravo študija.

Za mnogokaj bogatene smo se poslovile iz Poljč.

G. S.

PROSVETNI DELAVCI

Za vas in vaše srojce je odprt DOM PROSVETNIH DELAV-CEV JUGOSLAVIJE

v Beogradu — Kralja Milutina 66.

V domu lahko dobite prenočišče v sobah z 2, 3 ali 4 poste- ljami za zmerno ceno. Dom je primerno higiensko urejen (tekoča topla voda ves dan z možnostjo uporabe kopalnice v večernem času). Dom je odprt vsak dan od 7. do 23. ure. Rezervacije se sprejemajo predhodno.

raztrgano perilo, obleko, izdeluje predpasnike in podobno,

3. lutkovni krožek izdeluje lutke, lutkovne odre, predvaja razne lažje lutkovne igre,

4. literarni krožek, kjer izda- jajo svoj šolski list. Takih šol imamo vsako leto več. Osnovna šola Prežihovega Voranca v Ljub- ljani izdaja šolski list celo v esperantščini,

5. krožki prve pomoči so orga- nizirali številne tečaje in tečaje za nego bolnikov. Ti krožki so vodili nabitralno akcijo za alžirske otroke, ki je imela ogromen uspeh v denarnem in moralnem po- gledu,

6. filmski krožki izdelujejo celo lastne filme. Tako šola Pre- žihovega Voranca v Ljubljani,

7. taborniki prireajo ob pro- stih dnevih in počitnicah številne izlete in taborjenja v različne kraje, kjer spoznavajo prirodo, folklor in gojijo tovaršstvo.

Pionirji na šoli Mirana Jarca za Bežigradom so v novoletnem tekmovanju v znanju prometnih predpisov dosegli prvo nagrado. Mladi združniki so pa v tekmo- vanju s pionirji dobili nagrado v vrednosti 95.000 din. Mladinski pevski zbor se je na lanskem pev- skem festivalu uvrstil med prve zore na občinski, okrajni in re- publiški pevski reviji. Zapel je nekaj pesmi za RTV Ljubljana. Posneli pa so jih za šolsko radi- sko uro.

VI. Preizkušanje učenčevega na- predka.

Na učiteljskih konferencah in ob pregledu šolskega dela s strani prosvetnih inšpektorjev je bilo učiteljstvo že pred leti opozorjeno na stalno kontroliranje učenč- vega znanja in važnost psiholo-škega opazovanja šolskih otrok. To se stalno ponavlja in so zelo

Na nekem zborovanju sem slišal izjavo, da danes učitelji zdaleka nimajo takega ugleda, kot so ga imeli nekoč. Verjemite, da me je nekoliko speкло in na- potilo, da napišem to pot nekaj misli o učiteljevem ugledu, ki nikakor še ni brez veljave. O tem se resnično ne more govoriti v kratki sapi, temveč je potrebno upoštevati današnji razvoj, de- lovne pogoje, dolžnosti in tudi ne nazadnje materialni položaj prosvetnih delavcev.

Popolnoma razumljivo je da- nes, da učitelj ni več na vasi edini intelektualac, ker je že mnogo več ljudi, ki so se šolali in si pridobili podobno srednje- šolsko izobrazbo kot učitelji: tu so kmetijski tehniki, gozdarji, veterinarji in ni več potrebno, da bi se ljudje, kot so se včasih, skoraj v vsaki zadevi obračali predvsem na učitelje. Prosvetni delavec na vasi je bil nekoč kme- tijski svetovalec, spoznat se je moral na zdravstvo, pisati raz- lične vloge kot kakšen odvetnik; skratka: prav s takim širokim delovanjem povezan z ljudstvom, ki se je obračalo nanj. Tako je umevno, da je učitelj, ki se je znal uveljaviti na navedenih po- dročjih, predstavljal določeno ugledno osebnost. Ni pa rečeno, da bi danes, ko se ne ukvarja več v toliki meri s takimi reči in tudi ni več edini šolan človek poleg gospoda na vasi, zgubil ugled. Ljudje svoje učitelje še vedno spoštujejo, če so na mestu in prizadevni pri vzgojnem in družbenem delu.

Odprto pa moram priznati, da so med nami stvari, na po- lagi katerih je tu in tam nekaj okrnjen ugled prosvetnega delavca. Temu so vzrok objektiv- ni in subjektivni pojavi, ki na- rekujejo življenje našega šolstva. Oglejmo si samo primere po za- ostalih občinah, kjer primanjku- je precej učiteljev in so slabo zasedene predvsem odmaknjene vake in hribovske šole. Takih šol je mnogo. Mlad učitelj, ki je zaključil učiteljske, pride na hri- bovo šolo, kjer se znajde v ce- lodnevem pouku. Kako naj tak dobi stik z ljudstvom in si ustvari delovni ugled, če se pravzaprav še uči in je ob tem preobrem- njen? Potem pa se dogaja, da po enem, dveh letih komaj čaka, da zapusti kraj, kjer je moral toliko garati. Skoraj redno se dogaja, da učitelji zapuščajo zu- nanje šole in se bogosto menju- jejo. Nekoč ni bilo tako in res je učitelj lahko zrasel s krajem in imel ugled, ki mu gre. Učitel- ski poklic ni nikakršen privile- giran poklic, kot ga nekateri jemljejo. Zgodovinska pot pro- svetnega poklica je dejansko svojstvena, saj se je prav ude- leževanje razvil dokaj prejem- kov iz proračunskih sredstev; v tesni zvezi s tem pa je tudi od- viden učiteljskega poklica od vaških veljakov, duhovnega go- spoda, določenih strank, ki so večkrat krojile učitelji ugled. Toda preprosto ljudstvo je učitelja cenilo predvsem po nje- govem delu, njegovem odnosu do ljudi.

Danes ne moremo govoriti več o odvisnosti, ekonomski od- viden učitelja glede na krajev- ne pogoje; pač pa lahko govorimo o sorazmernju prejemkov, ki jih ima učitelj v primerjavi z istostopenjsko izobraženim de- lavcem v proizvodnji. Tu še ni

skladnosti in o tem bo potrebno razmišljati. Težko je učitelju za- četniku s skromnimi prejemki, če mora večkrat zardevati, ker se mu neuvidevni kolegi iz proiz- vodnje posmehujejo. Neke vrste ugled se kroji tudi skozi to, če- prav ni bistven.

Veliko več pa bi morali storiti učitelji sami. Učitelj mora biti predvsem utrjen v miselnosti, ki jo zastopa. Priznati moramo, da je v prosvetnih vrstah še vedno dosti tovarišev, ki se izmikajo jasni idejni opredelitvi. Ni vse- eno, kako učitelj uči in kako se potem sam ravna. Ni vseeno, če uči le lojalno znanstveno ali ak- tivno znanstveno. Učitelj bi mor- al biti vedno dosleden in svoje prepričanje odločno prikazati v šoli in med ljudmi. Dvomim v ugled tistega prosvetnega delav- ca, ki bi morda kmečki misel- nosti na ljubo dajal prevelike koncesije v svojem ponašanju in se igral oportunizma, da bi si s tem ustvaril določen ugled. Ob- ratno: brez ugleda je in nekeje prikrito se mu posmehujejo.

Nanizal sem samo nekaj iz- trganih misli o učiteljevem ugle- du, za kar sem dobil povod v iz- javi nekega funkcionarja na zborovanju. Ne strinjam se s tem, da učitelj ne bi imel ugle- da; priznam pa, da je potrebno mnogo več pozornosti preko sin- dikatov posvetiti poleg material- nim vprašanjem, še idejnosti pri pouku in sploh v življenju pro- svetnih delavcev.

Ir.

Kovinarji imajo šolsko športno društvo

Kovinarji in učenci elektro stro- ke na Viču so sklenili, da ne bodo ostali brez svojega šolskega šport- nega društva, ki naj doda k njihovu- že doslej široko razpletenemu špor- tnemu in telesnovzgojnemu udelež- vanju pravo načrtnost.

Nedavni ustanovni občni zbor šol- skega športnega društva je bil po- novni dokaz velike navdušenosti va- jenske mladine do izživljanja na tem področju. Občni zbor sam je bil po svojem dnevnem redu običajen, a ne po vsebini! Vajenska mladina je kri- tično ocenila dosedanja svoja tekmo- vanja, saj je bilo na šoli v šolskem letu 1959/60 več kot 100 najrazličnej- ših tekem, povedala je, da so tudi tek- movali v dežju, v mrzli travi, čisto telesno neprimerni, utrujeni, brez tistih osnovnih stremiljenj, ki naj jih ima šport: krepitev zdravja, zdravo razvedrilo in plemenito merjenje medsebojnih sil. Vse te pomanjkliv-osti bodo skušali sedaj odpraviti. Šole naj bodo zakladnice naših špor- tikov, iz množice raste kvaliteta, tja do vrhov in reprezentanc. To poseb- no drži, če imamo v mislih preteklost in dosežke delavske mladine. Občni zbor je sprejel statut, disciplinski pravilnik, barve društva in znak (zo- bato kolo s puščico visoke napetosti), društvo so izbrali ime »ELKO« (elektro-kovina), izvoljen je bil upravni in nadzorni odbor: veje udeleževanja pa bodo naslednje: nogomet, rokomet, namizni tenis, šah (tudi tekme s predavateljskim zborom), kosarka, smučanje (tradicionalni smučarski te- čaj v Planici) in odbojka. Sprejeti so tudi poseben program, da dostojno praznuje 20-letnico ljudske vstaje. So- delovalci bodo pri orientacijskem in slavnostnem pohodu ob žici okupi- rane Ljubljane, organizirano bo me- dvajensko tekmovanje ob Dnevu ma- losti, sodelovali bodo na srednjelo- skem prvenstvu, zopet bodo poiskali stike s Celjem in Mariborom, šli bodo na partizanski pohod na Turjak in sodelovali pri občinskih prireditvah občine Vič. Tačas, ko bo odprto igri- šče za odbojko, mislijo na medvaje- ski turnir. V vsem dovolj zahteven program.

Poleg ostalih je ustanovitev dru- štva pozdravil tudi predsednik DU- PTV tov. Georgij Dvoržak, ki je za- ležel mladini kar največ uspehov in napredka.

V. D.

Poleg tega nastopa letos še nov problem, to je vprašanje učencev, ki so kljub slabemu uspehu prešli v naslednji višji razred. Ta novost se je kaj slabo obnesla in to kljub temu, da so mnoge šole kar takoj v začetku šolskega leta vpeljale za te uče- nce dopolnilni pouk.

Predlogi:

1. Učencem vozačem naj šol- ski odbori preskrbijo prostor, kjer se bodo pri čakaniu vlaka lahko učili, pozimi tudi ogreli.
2. Občne naj bi štipendirale čimveč predmetnih učiteljev in si tako zagotovile potrebni učni kader.
3. čimveč individualnih sred- stv tudi nižeorganiziranim šo- lam.
4. stremeti za pouk v učilnicah v eni izmen, da so prostori po- polnoma prosti za svobodne ak- tivnosti, ali pa čimprej preskrbeti ustrezne prostore, ker se učenec mora v prostem času izživljati in širiti svoje znanje.
5. za prestop v višji razred z negativnimi ocenami naj bo bolj skrben pregled, koliko se bo uče- nec v resnici popravil v višjem razredu.
6. stremeti, da bo organizira- nih čimveč centralnih šol, ki bodo dajale politično, strokovno in družbeno pomoč nižeorganizira- nim šolam svoje okolice.

Vončina Drago

urediti tudi honoriranje vzgoji- teljev.

V. V koliko so svobodne aktiv- nosti prispevale k izboljšanju vzgojno-izobraževalnih uspehov.

V mestnih šolah pritegnejo učence sledeče svobodne aktiv- nosti, ki imajo vse pri izbiri poklica in za poznejše življenje zelo važno vlogo:

1. stenografija za lažji nadalj- nji študij v administrativni in ekonomski šoli,
2. filmski krožek, ki daje osnove za usposabljanje samo- stojnih operaterjev, za upravlja- nje z ozkotračnim filmom in dia- projektozjem,
3. fotomaterski krožek uspo- sablja fotomaterije in pomaga pri pouku fizike, kemije in teh- ničnemu pouku,
4. dramski krožek usposab- lja dijakke za samostojno nasto- panje,
5. pevski zbor razvijajo dru- žabnost, estetsko čustvovanje in vadijo posluh,
6. športni krožki razvijajo družabnost in vse vrste športnih dejavnosti na šolah.

Svobodne aktivnosti se odra- žajo še v sledečih oblikah, ki jih vodijo delno člani učiteljskega zbora, posebno pa študentje:

1. radioamaterski krožek, kjer izdelujejo detektorje in tranzis- torske prejemnike,
2. krožek za vezenje in šivanje izdeluje narodne ornamente in prti, oblekah, krpa nogavice,

Iz prakse za prakso

Kako preverjamo znanje otrok

Vedno več je glasov o prelahkem obravnavanju učenčevih uspehov. Menda ni bilo šole, kjer ne bi tako učitelji kot mnogi starši dvomili v uspeh sistema dveh nezadostnih ocen. Res — to je bilo na ljubo le redkim staršem, ki so tako živeli bolj mirno dalje, saj je njihov sin ali hči brez težav in z malo sreče študiral naslednje leto za stopnjo višje. Ali ni bilo v zvezi s tem tudi učiteljevo delo zlorabljeno, se vprašamo. Težko mu je itak delati v razredu. Saj je včasih s še tako zanimivim posredovanjem snovi težko pritegniti slehernega učenca. Zato smo prepričani, da se bo sistem dveh nezadostnih ocen že ob koncu šolskega leta skrhal in to v prid znanju in večji neposredni prizadevnosti učenca. Menda skoraj ni primerov, kjer bi tak sistem ocenjevanja nudil pozitivno sliko.

Vsi želimo, da bi mladi rod čim več in čim bolj sprejel vrednote splošne izobrazbe. Zato nam je poleg omenjenega še nujno razmišljati o tem, kako otroka »prisiliti«, da se bo bolj redno učil. Otrokovsko delo je učenje. Če apliciramo to nase, moramo priznati, da je tudi naše delo bolj temeljito, če ga prepletata očetovska skrb nadrejenih in njihovo nenehno bdenje nad našim dnevnim delom. Kako vse drugače je to pri otroku. Mislim na potenciranje takega dela. Neredko se dogaja, da ima otrok v obdobju ene redovalne konference en sam red. Ali smo z enim samim redom res stimulirali otrokovo prizadevanje? Menim, da so taki primeri ocenjevanja otrok redki. Mnogi še vedno ljubosumno nosijo enke in petke v žepnih redovalnicah. Ko pridejo starši, pa ti, ubogi rednik, kaj več povej o delu otroka v tem in onem predmetu. Zrodi se tudi, da je rubrika sploh prazna. Rad bi vedel, kaj si potem mislijo starši...

Se vedno pa je zelo udomačen

star način preverjanja znanja. Ali redno vsako uro tri, ali le enega temeljito v eni uri. Res je, da moramo tudi ustno preverjati otrokovo znanje. Enako solidno in še temeljitejša pa je pismeno preverjanje s kontrolnimi nalogami. Priznati moramo, da terja priprava nanje precej dragocene časa. Toda tako delo se izplača!

Mesečno enkrat ali dvakrat sestavimo tako kontrolno nalogo, ki zajame vse bistvene točke predelane snovi. Po kontrolni nalogi, ki nam hkrati kaže, kako so otroci snov dojeli — to je zelo pomembno! — ustno preverjamo že predelano znanje.

Vsi želimo otroke navaditi na redno učenje. Zopno nam je kampanjsko učenje, zopno goljufanje otrok. Oboje zmorejo oni zelo dobro!

Predlogi praktika

Navajam dve misli v zvezi s pismenim ocenjevanjem po novem načinu:

1. Učenec, ki dobi negativno oceno iz enega glavnih predmetov (slovenskega jezika, računstva in spoznavanja narave in družbe), ne sme izdelati razreda, ker pač ne obvlada osnovi in je prihodnje leto samo ovira v razredu. Samo negativne ocene naj bi bile utemeljene z besedami, vse ostale pozitivne ocene naj bi ostale izražene s številkami!

Če učenec z negativno oceno izdela, je to nesmisel, pojem »nezadostno« se obide oziroma izkrivlja in izigrava. S takim zatiskanjem oči pred stvarnostjo dajemo učenču potuho in zaviramo v njem speče sile, ki jih lahko vzbudimo z realnim ocenjevanjem. Če ne zna, ne zna! Učencu je dana tekom celega

Toda — ali se ne vprašamo hkrati, kako vse to odpravljati? Zakaj se večkrat ne vprašamo, zakaj otroci bolje ne delajo? Nismo krivi tudi sami?

Če otrok ve, da mora biti vsak dan pripravljen, če ve, da mu ob koncu leta ne bosta pomagali niti dve nezadostni niti trenutno »napislano« znanje, smo prepričani, da bo ob nujni pomoči staršev spremenil svoj kurs dela. Otroku mora čutili nase nenehno bdenje nad njegovim delom. Tega se bo moral počasi zavedati in spoznal bo, da brez rednega učenja ne gre dalje...

Kontrolne naloge so nam za vse to odlični pripomoček. Zato jih glede na temeljito ocenjevanje in preverjanje znanja ter glede na ekonomiko časa v razredu ne gre podcenjevati!

-0-

šolskega leta lepa priložnost v učnih dopolnilnih krožkih, kjer lahko temeljito predela snov, če jo ne razume. O slabem učnem uspehu učenca mora učitelj pravočasno opozoriti starše, da tudi oni pomagajo otroku doma.

2. Dosedanje ocene vedenja nikakor ne ustrezajo stvarnosti, ker ocene za znanje ne morejo izražati vseh nians učenčevega vedenja. Bolje bi ustrezali izrazi: vzorno, primerno in neprimerno. K zadnjima dvema ocenama naj bi bil v matičnem listu pisan dokument ali opazka o učenčevem prestopku, ki naj bi ga datiral in podpisal razrednik. Dosedanja ocena »dobro« je absurd, ker v resnici vedenje takega učenca ni dobro, ampak je slabo ali točneje je izraženo neprimerno.

Mnenja sem, naj bo učiteljevo delo jasno in nedvoumno!

Rihar, Bircna vas

Nesreče na šolskih izletih

Bliža se čas šolskih izletov. Zadnja leta se dogaja na šolskih izletih in ekskurzijah vedno več nesreč, celo smrtnih slučajev.

Ekskurzije so v splošnem koristne in prijetne za učence. Pravi vzgojitelj bo mladini razkazal najlepše kraje in pokrajine v naši domovini. Vodil bo svoje učence po stopinjah partizanov in junakov, ki so našemu narodu priborili svobodo. Pokazal jim bo naše nove tovarne, elektrarne, stanovanjske bloke in naselja, ki so po osvoboditvi tako naglo rasla iz tal.

Ogledal si bo z dijaki zgodovinske kraje in spomenike »stare slave dedovine«. Pokazal jim bo naše najlepše turistične kraje, jezera, soteske, slapove, podzemne jame, naše morje in gore.

V skupnem tovarištvu bo mladina doživljala pravo veselje nad lepo naravo in našo stvaritvijo in še po mnogih letih se bo z veseljem spominjala skupno preživetih lepih dni.

Vendar moramo biti vzgojitelji na izletih očetovsko oziroma materinsko skrbni za vsakega posameznega učenca, ki so nam ga zaupali starši, da bomo otroke privedli zdrave in čile, polne novega doživljanja domov.

Zato pa je treba na izletih trdne discipline, in nepopustljive doslednosti; če je fant sicer dober plavalec, mu kljub temu ne dovolimo, da plava na šolskih izletih tako daleč kot morda v domačem kopališču ali, kadar je s starši, ki lahko pazijo le nanj. Na šolskem izletu naj se drži najožjega plavalnega terena, ki mu ga je določil učitelj. Če je sicer dober veslač v domačih vodah, na šolskem izletu naj vodi čoln le preizkušeni in poklicni čolnar. Če v domačem kopališču lahko skače iz velike višine v bazen ali reko, na šolskem izletu naj tega ne dela, ker ne pozna ne globline, ne temperature, ne dna vode.

Četudi je dijak že mnogokrat sam potoval z vlakom, na šolskem izletu naj čaka na poziv voditelja ekskurzije, da vstopi v vlak; dobro je razdeliti učence v skupine po 5, voditelj skupine mora vsak čas vedeti za vse svoje varovance. Z učenci se je dobro pomeniti že pred izletom o potrebi discipline. Kdor se ne na-

merava prilagoditi in se ne zna brzditi, naj raje ostane doma, kajti pri najboljsem razredu in najlepši disciplini lahko en sam razgrajen pokvari vse. Odgovornost pa pade na učitelja. Tudi v prenočiščih naj bi se dijaki vedli dostojno, da ne bo zgražanja nad našo mladino in ne nesreč.

Med učenci so nekateri taki, ki se hočejo pred drugimi postavljati s svojimi umetnostmi in se nočejo prilagoditi. Mnogo jih je

in če na izletu ni discipline in sili vsak učenec drugam, jih učitelj te težko vse nadzoruje. Nesreča pa nikoli ne počiva. Kako težak mora biti za vzgojitelja občutek, da se mu je na izletu pripetila nesreča!

Zato bodimo na izletih v bodoče še bolj skrbni, še bolj previdni, bolj neizprosni in dosledni, da se nesreče na šolskih izletih ne bi več tako pogosto dogajale.

M. J.

Strokovni tečaji

Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije pripravlja v sodelovanju z Zvezo društev za tuje jezike v času od 3. julija do 30. julija 1961 v STRUGI (ob Ohridskem jezeru) v internatu Gradbene srednje tehnične šole

STROKOVNE TEČAJE ZA PREDAVATELJE TUJIH JEZIKOV (angleščine, francosčine, nemščine in ruščine).

Prenočevanje bo v imenovanem internatu v sobah s 4 posteljami. Dnevno oskrbo po 650 din za osebo plača udeleženec tečaja.

Čitljivo pisane prijave za tečaje je poslati na naslov: DOM PROSVETNIH RADNIKA JUGOSLAVIJE, Beograd, Kralja Milutina 66; do vključno 30. aprila 1961.

PISMA UREDNIŠTVU

PIONIRJI SO PISALI

Občinska zveza pionirskih organizacij v Sevnici si je zadała nalogo, da bodo pionirji pisali zamejskim Slovencem, zlasti Beneškim, ki se zdaj nimajo svojih šol v slovenskem jeziku. Pionirji 4. in 5. razreda iz Loke pri Zidanem mostu so letošnji semester zares pisali svojim kolegom v Beneški Sloveniji. V Luki in okolici živi namreč več družin, katerih starši so bili rojeni v Beneški Sloveniji. Zato prejemajo glasilo Beneških Slovencev »Matajur«. Pismo so pionirji naslovili na uredništvo »Matajura«: Videm — Udine, Via Vitt. Veneto 32, in sicer kar na urednika Tedolde Vojmire. V pismu so pionirji pisali o svojem uspehu v prvem polletju ter poročali, koliko družin iz Beneške Slovenije je v Luki, ki znajo njihovo narečje in

kako jim je žal, da tamkaj še vedno nimajo pouka v materinem jeziku, kako morajo njihovi starši hoditi na delo v tujino, medtem ko imamo pri nas v FLRJ v vsakem večjem kraju kako tovarno. Na koncu pisma so napisali željo, da bi njihovi voditelji že enkrat izbojevali boj za priznanje manjšinskih pravic. Pismo so zaključili z željo, naj jim pišejo tudi v njihovem narečju, saj ga oni razumejo, ko bere »Matajur«.

To pismo je bilo v celoti objavljeno v 4. številki »Matajura«. No, in te dni so pionirji prejeli odgovor svojih vrstnikov iz Režije. Dva vnuka sta namreč po nareku njunega deda napisala pismo, v katerem sporočata, da ne znata v slovenskem jeziku pisati, temveč da umeta le italijansko. Nato pišeta, da imajo doma radio in da z veseljem poslušata slovenske pesmi. Kako daleč je prišla raznarodovalna akcija Beneških Slovencev! Pismo je zelo ganljivo; iz njega je razvidno, da so bili otroci zelo veseli, da so se jih spomnili učenci iz matične domovine.

Lepa narodna in vzgojna poteza bi bila, ko bi tem otrokom pisala še katera druga šola. Morda pa bi bilo še bolje, da bi pionirji zbrali mladinske knjige za učence Beneških Slovencev in jih poslali kar na uredništvo »Matajura«.

Šolska razstava v Peči

Ko sem nedavno potoval z ledjo do Ulcinja in nato z železnico po novi progi Bar—Titograd, sem se ustavil v Peči. Obiskal sem upravitelja prve osnovne šole, ki je bil obisk iz Slovenije zelo vesel. Prijazno me je sprejel in mi pokazal še šolsko razstavo. Ta razstava je bila v dveh učilnicah — prvi štirje razredi posebej, višji razredi pa posebej. Upravitelj mi je povedal, da je bil pred mano tamkaj neki inženir iz Kranja, ki je razstavo zelo pohvalil.

Razstava je bila kronološko urejena od najmlajših pa do 4. razreda, kjer je bil viden že velik napredek. Zastopani so bili skoraj vsi predmeti. Spisi v šiptarskem jeziku pa risbe in izdelki tehničnega pouka so bili res lepi in so nekateri presegali razvojno stopnjo učencev.

V drugi učilnici sem bil še bolj presenečen. Menil sem, da je to razstava 5. in 6. razreda bivše gimnazije. Zlasti sem postal pozoren na izdelke tehničnega pouka, kot so električni zvonci, tpi hiš iz vse FLRJ, med njimi tudi gorenjska hiša. Lepe so bile tudi risbe in to ne samo akvareli, temveč tudi oljane. Pa še slikanje na steklo in modeliranje. Zanimivi so bili sestavi v šiptarskem jeziku. Pa tudi nekateri pesniki so že pokazali svoja dela. Ob tej priložnosti sem vprašal upravitelja, če imajo v Metohiji šolo za umetnost in obrt, kot jo imamo v Ljubljani. Odgovoril je, da ne. Povprašal sem, kako to, da osnovne šole tako napredujejo. Dejal je:

»Ljudstvo je zelo zadovoljno s sedanjo ureditvijo šolstva v FLRJ, ko imajo vse narodne manjšine možnost, da se izobražujejo v materinem jeziku. Prejšnja Jugoslavija nam je kratila to pravico.«

Priporočil bi, da učitelji pohitijo v Metohijo, kjer so ljudje zelo veseli, če jih kdo obišče in se zanima za njihov kulturni in gospodarski napredek.

Stanko Skočer

PO NAŠI DOLENJSKI

Iz učiteljeve beležnice

Kadar se vrnem na staro službeno mesto, ki leži med raztegnjenimi nizkimi griči, vselej iščem z očmi, če bi našel v vasi kaj novega. Mislim kakšno novo stavbo, šolo, podjetje ali kaj podobnega. Toda nič se ne menja v tej vasi oziroma nekdanjem trgu, ki je slovel daleč naokoli po živahnih sejmihi, razvitih pretepačih in podobnih stvarih. Sodobni čas je to ljudsko »folkloro« spravil v zgodovinske vitrine. Le ob nedeljah boš videl pred cerkvijo stati staro in mlado, na veselicah in podobnih »kulturnih« prireditvah pa se po stari kranjski navadi prešihajo, sicer cilj in namen ljudskega rajanja ni bil dosežen. Pred šolo boš videl razgrajajoče in kričave otroke, ki učitelja, preden jih spusti, spoštljivo in pokorno enoglasno pozdravijo z »zdravo« — nakar se razprše, kot bi treščila mednje bomba.

in vendar bi delal krivico vaščanom, če bi rekel, da se pri njih nič ne gradi, da niso napredni in sodobni. Brž bi me popadli za besedo, če ne morda kar za roke in noge — in z menoj na grmado. Ko sem zadnjič stopal po cesti in se bližal vasi, me je začudilo, da se cerkveni zvonik tako blešči. Pa sem brž stegnil svoj brbljavi in radovedni jezik, da ne bi živel v dvomih, in ogovoril svojo sosedo — staro ženo, kaj neki to pomeni, da se »turn« tako blešči.

»Ja, kaj ne vidite, da je nov — prav nov je — in kako hitro so ga napravili. Veste, stari zvonik je bil čisto zanič in gospod so enkrat pri maši povedali, da bo treba novega postaviti.« In ženska ni znala nehati, tako je brž hitela in pravila. Začela je hvalliti neko žensko, ki je dala kar

pol milijona za graditev novega zvonika. In da je nov zvonik stal pet milijonov dinarjev in še ostale podrobnosti mi je pravila, da sem kar ostrmel. Vidiš, vidiš, sem pomislil; spijo pa le ne ti vaščanje — gradi pa se le nekaj.

Sel sem na »glavni« trg in si prav od blizu ogledal nov zvonik. Zares mojstrsko narejen. Šele sedaj sem razumel, zakaj je ženska prej tako ponosno govorila o novem zvoniku. Mimo pošte in zadrage sem zagledal staro poslopje šole. Se vedno sivo in vlažno pročelje, vlažne učilnice, v katerih sem vedno nerad učil. Tudi otroci niso bili radi v teh učilnicah. Ob tem pogledu mi je misel zastala. Torej nove šole še sedaj nimajo. Objubili so jo že pred petimi leti, že v stari Jugoslaviji so govorili, da bodo imeli novo šolo. Se iz francozožefovih časov živeti mož ti bo povedal, da so objubili vaščanom novo šolo. Leto so minevala, obljube pa so ostale neizpolnjene. Morda so tudi župniku objubljali nov zvonik; toda on je dočakal svoje; ponosen je na svojo novo streho božjega hrama; letos bodo — kot mi je neki vaščan povedal — še vso cerkev zunaj prebelili. No, sem si mislil, njemu je zares lepo. Ima radio, motorno kolo — BMW, dobro hrano in stanovanje — in povrh še nov turn. Nedaleč od cerkve pa pravo nasprotje. Šola stara, učilnic premalo, uboga učiteljica pa si zaradi »zelo uslužne gostilne« pač sama na brzino skuha kosilo — včasih gre tudi brez njega v šolo.

V gostilni, ki se šopiri sredi trga, sem ob kozarcu kislega cvička razmišljal čudne misli — in nehotе se mi je postavilo vprašanje: kdo uživa večji ugled:

ali župnik, ki ima stanovanje, kuharico, nov motor, novo streho — ali tista zgarana in suha učiteljica, ki v vlažni učilnici teše kuštrave glave in jo vsaka tri leta presedlajo za en plačilni razred višje? V takih mislih o pravici in krivici bi verjetno še dolgo razmišljal, ko me ne bi iz te alko-holne omotice zdrnil moj stari znanec. Omenil sem, da se mi čudno zdi, da pri njih zidajo nov zvonik, stare šole pa nočejo podreti in sezidati nekaj novega — sodobnega, da bi reforma tudi na podeželju dobila pravega zamaha in moči. Pa mi je smeje rekel: »Kaj se sekiraš, na vrsti so zdaj zvoniki in cerkve, kot vidiš tu pri nas in okoli. Le poglej tam na gričku, kako se blešči tudi tam nov zvonik! Tisti je še lepši od našega. V dolini pa so vso cerkev prebelili in zvonik pobarvali. In še bodo popravljali, kot mi je znano — in to še letos.« »Ze, ze,« sem ga prekinil, »toda, kdo pa vse to plača?«

»Največ kmetije, nekaj pa tudi zavod za varstvo kulturnih spomenikov.« Poplanknil sem grlo. Cviček mi je že udaril v možgane in znil sem: »Da, da, kakaj pa ta zavod, no ja, če že rad varuje, zakaj ne ohrani teh nekaj starih šol in nam ne sežida novih? Potlej pa bi lahko s prstom korajžno rekel otrokom: vidite, dragi otroci! Tukaj imate novo šolo; staro bomo očuvali, da bodo znanamci videli in vedeli, kako je bilo včasih.«

Moj prijatelj pa se je na vse moje besede le široko zasmeljal. Imel sem občutek, da brije norce iz mene. Poslovila sva se, ne da bi ta gostilniški pogovor dokončala.

Naslednjega dne sem odšel na železniško postajo. Preden je zapihpal in pridrvel počasni doljenje, sem se še enkrat ozrl na vas in cerkev, ki z novim zvonikom mogočno stoji sredi starih in sivih bajt, poleg stare šole. Ko sem sedel v vagon, sem v ritmu drvečih koles razmišljal o vsem, kar sem videl. Nenehno so se mi ponavljale ene in iste misli: zvonik — stara šola — župnik — učiteljica, prav tako, kot se ponavljajo ropot drdrejajočih in škripajočih koles. V tem ritmu misli in ropota me je vlak pripeljal v Ljubljano. Kot bi prišel v novi svet. Hipoma so izginile vse misli in kot da tega problema ni več, sem se spustil v tok drvečih množice potnikov, ki je bila proti izhodu. Da, lepo bi bilo slišati, da tega problema ni več; toda stvarnost ostane vedno živa in vselej dovolj otipljiva, da jo spoznaš in občutiš.

Tam nad valovitimi griči Dolenjske pa bodo otroci še dolgo čakali na novo in lepo šolo. V. R.

SINDIKAT PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV JUGOSLAVIJE

je pripravil za svoje člane letovišče v Splitu — v Dijaškem domu v Žrinsko-Frankopanski ulici št. 7.

Izkoristite:

primerno ceno (700 dinarjev dnevna oskrba), higiensko stanovanje (v sobah od 4 do 6 postelj), kvalitetno hrano (trije obilni in kompletni dnevni obroki).

Letovišče bo odprto od 3. julija do 25. avgusta 1961, letovalo pa se bo v skupinah:

I. skupina: od 3. VII. zjutraj do 16. VII. zvečer
II. skupina: od 17. VII. zjutraj do 30. VII. zvečer
III. skupina: od 31. VII. zjutraj do 13. VIII. zvečer
IV. skupina: od 14. VIII. zjutraj do 25. VIII. zvečer

Letovišče bo odprto za naše člane in njihove družine (otroci pod 7 let starosti se ne sprejmejo v letovišče, za otroke nad 7 let starosti se plača polna cena dnevne oskrbe). Prijave za rezervacijo mest v letovišču Split je treba poslati na naslov: DOM PROSVETNIH RADNIKA JUGOSLAVIJE, Beograd, Kralja Milutina 66 (prijava naj bo čitljivo napisana s točnim naslovom prijavljenega člana).

»Ljubljana v Ilegali« - I V znamenju tihe lirike

Okrajni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva v Ljubljani si je zadal nalogo, da v štiri knjige vsaj delno prikaže postranovano delo Ljubljancev, ki so sledili klicu Komunistične partije v težkih letih okupacije.

Ker je bilo osvobodilno gibanje obsejano na globoko ilegalno, ohranjenega zelo malo dokumentarnega gradiva. Uredništvo je zbiralo podatke največ od tistih, ki so bili v tistem času, kar je trajalo več let. Na neštetihih sestankih so pripovedovali svoje spomine bivši voditelji gibanja, pripadniki VOS in Narodne zaščite, aktivisti, teptanske »mame«, mladinci in mladice, zaporniki in interniranci... V celoti je sodelovalo pri zbiranju gradiva več tisoč ljudi. Nabralo se je toliko gradiva, da bi knjižna zbirka »Ljubljana v Ilegali« obsegala štiri knjige. Najnovejšemu letu osvobodilnega boja, letu 1941, bosta posvečeni dve knjigi.

Prva knjiga, ki je zdaj pred nami, prikazuje na 300 straneh o glavnem priprave za odpor in začetke upora ter silnice, ki so omogočile oborožen upor. To ni zgledovna okupirane Ljubljane niti literarni poizkus opisa raznih dogodkov. Ti zapiski so namenjeni v prvi vrsti tistim, ki okupacije niso sami doživeli — se pravi mladim generacijam, ki bodo našle v knjigi mnogo in nadvse zanimivega, bogato ilustriranega berila; namenjeni pa so tudi zgodovinarjem, da bodo lažje

Med novitetami z domačega Parnasa najdemo drobno knjižico lirike Franceta Pibernika. Pesniški prvenec — »Bregovi ulice« — je natisnila koprška založba Lipa, za okusno opremo pa je poskrbel Jože Brumen. France Pibernik se je pred leti predstavil s tihi in nepri-

nost sproščeni izpovedi, ne da bi zanemarljivo muzikalnost verza. V ciklu Pozabljeni je pesnik izpel rekvizit svoje mladosti. Motilni svet je ugoščen v globoko humano zavest, ki korenini v etosu, ki je lasten Piberniku. Prav te miselno-čustvene pesmi so med najzanimivejšimi v zbirki. V pesmi o mladim dekletu, ki ni lepa, a je ustvarjena za ljubezen in otroke, kljub temu, da se ji življenje izteka v prazno, gre za nekaj več kot zgolj sočustvanje. Trpko je spoznanje, da je lahko pot od človeka do človeka zamotana kljub ravnim asfaltnim ulicam. Otroška leta so onemela sredi zlovesnega bobnenja. Podoba požganih domov in ljudi, ki so s prestreljenimi rokami hlatali za zadnjim kosom stnjine pomladnega neba, je vtisnila nepomirljivo sledi mladosti, ki je presahnila sredi svinčenega cvetja. Te pesmi izvirajo iz tenkočutnega doživljanja, ki ga je pesnik znal preliti preko internost osebne izpovedovanja. Na pouzpe se do upora, a čutimo nemi protest človeka, ki kliče po človečnosti.

Osebnostna lirika in ljubezenska pesem neposredno odraža drobna doživljanja, ki mestoma prehajajo v meditacijo. Tiha ubranost lirike sloni na muzikalnosti ritma, ki je vsebinsko pogojen. Tu je spomin na ozko ulico, podoba samotnega večera in neizpolnjene pričakovanja, iz katerega veje teža samote. Slednjič se povrača v pokrajino svoje mladosti, k njej se zateka s čustvi in mislijo.

»Bregovi ulice« mestoma kažejo, kje je Pibernik nadaljeval pesniško pot, ki jo je vsebinsko ali formalno utrla generacija med obema vojnoma. Pibernikove pesmi marsikdaj odkrivajo motivne novosti, ki smo jih doslej pogrešali pri nas. Pesnik je našel samostojni pesniški izraz, ki obeta ustaljen ustvarjalni prijem. Eruptivna sila ni povsod enake kakovosti, kar pa ne more zmanjšati vrednosti celotne zbirke. Pesmi so uglasene na pianissimo, da bi bralec v tišini prislunil meditacijam in — samemu sebi. Odrasli pesnikove zastranosti v času in prostoru ni težko razbrati, problematiki je dal osebno pečat. Vsebinsko je izrazil preprosto in kleno, čutimo, da so pesmi narekovali notranji vzgibi. Med pesniškimi zbirkami, ki so izšle zadnje čase, zavzema Pibernikov prvenec častno mesto.

Igor Gedrih

Robbov vodnjak s hišo, v kateri je deloval eden najbolj revolucionarnih akademskih društev — Slovenski klub

doumeli dogodke preteklih let in naš čas.

Druga knjiga bo obsegala opise začetkov vojaškega upora, vojaške akcije v Ljubljani, prve ljubljanske partizane in njihove spopade z okupatorjem, partizansko saniteto, radio OF itd. Zadnji dve knjigi pa bosta prikazali bogato dejavnost odporiškega gibanja v Ljubljani v naslednjih letih.

»Ljubljana v Ilegali« izdaja Mladinska knjiga, uredniški odbor pa sestavljajo Marica Čepe, Vladimir Krivic in Miro Luštek.

siljenimi pesmimi v reviji »Beseda«, potlej pa so se vrstile njegove pesmi še v »Borih«, »Reviji 57«, v »Novih obzorjih«. Tudi v »Bregovih ulicah« je ohranil poteze skromnega in nevsiljivega oblikovalca prizadevanja človeka, ki mu je izvir razmišljanja in čustvovanja življenjska izkušnja.

Mladi pesnik pripada »generaciji ob strani«, če tako neltararno označimo rod, ki je dočkal drugo svetovno vojno sredi otroških let. Vojna vihra je nasilno pretrgala deško mladost ter vtisnila odrasle poteze. Pomisliti velja na krhko občutljivost komaj dozorevajoče osebnosti, ki mora spremljati grozote vojne in ob tem krčevito išče odgovor na številna vprašanja, ki so prezgodaj zorela vsled krutega časa. Mnoge Pibernikove pesmi odražajo trpko svino pretrgane mladosti in resnobno prizadevanje človeka.

Pesnik stoji s svojim prvenecem sam zase, njegovih pesmi ne kaže primerjati s pesmimi iste pesniške generacije, četudi bi morda našli določene skupne poteze. Kakor je motivno težil preprosto izpovedati misli, tako tudi slogovno ne sega po zaviti metaforiki, svobodna metrična forma pa priča, da je dal pred-

Obeta se tesnejše sodelovanje med jugoslovanskimi književniki. Ze Miroslav Krleža je na kongresu jugoslovanskih književnikov naglasil večjo potrebo po medsebojnem delovanju jugoslovanskih književnikov. Prevodi domačih knjig v jugoslovanske jezike so bili že dokaj pogosti, dostikrat pa so po sredi komercialni vzroki, da knjižni trg ni v večji meri založen z dobrimi domačimi kvalitetnimi deli v nacionalnih jezikih. Dnevno časopisje in revije obojajo v prihodnje prinašati več študij in esejev o kulturnih problemih drugih republik.

Pouk o filmu v Švici. Švica se je pridružila Franciji, Belgiji, Italiji in Avstriji ter je uvedla za zadnje razrede osnovnih šol obvezni pouk o filmu. Brez dvoma postaja film vse bolj izrazito kulturno sredstvo z močnim (pozitivnim ali negativnim) vplivom na posameznika in družbo, zlasti pa na mladino. Načrtno

»KURIRČEK« nova mladinska revija

V mesecu maju bo Zavod Borec začel redno izdajati mladinsko revijo »Kurirček«. Revija bo izhajala med šolskim letom, letošnje šolske leto bo najbrž izšla le majsko številka.

Zanimanje otrok za literaturo s partizansko tematiko, za zgodovino NOB, za spomine bivših partizanov in tejnja Glavnega odbora Zveze borcev NOV Slovenije sta narekovali ustanovitve posebne revije, ki naj ustrezno otrokom od 9. leta naprej, to je v dobi, ko otrok že lahko samostojno bere, objavlja literarne prispevke in proizvaja umetniški del s partizansko tematiko.

Uredništvo je pridobilo že več dobrih sodelavcev med književniki, zlasti mladinskimi, in med slikarji. Že v prvi številki bodo objavljeni prispevki Franceta Bevkca, Josipa Ribičiča, Toneta Selškarja, Bogomira Magajne, Karla Grabeljčaka-Gabra, Ivana Minattija, Franceta Sušteršiča in drugih. Za likovno opremo in ilustracije bodo skrbeli med drugimi Cita Potokar, Ivan Seljak-Copić, Ivo Subić, Evgen Seljavc, Milan Bizovičar in številni drugi.

»Kurirček« bo razen literarnih prispevkov prinašal prispevke o pesniških, kulturnih, ustvarjalnih, bojniških, šolskih, spominke kulturnih delavcev in partizanskih umetnikov, zdravnikov, pravnikov, šolnikov in vseh javnih delavcev. V »Kurirčku« sodelujejo tudi strokovni in znanstveni sodelavci »Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani«.

»Kurirček« bo mladi rod seznanjal z zgodovino NOB, s svetlimi tradicijami partizanskega tovarštva, boja za svobodo, z junaki, ki so se v boju izkazali in znanstvenih herojev v pisani besedi in v slikah. V »Kurirčku« se bodo pionirski, športniški, partizanski, s partizanskimi izumitelji — izdelovalci orožja.

Naša NOB in ljudska revolucija je tesno povezana z bojem vseh svobodoljubnih narodov v svetu.

Zaradi tega bo »Kurirček« stalno spremljal tudi dogajanja v svetu (zda) na prim. Aziji in Kongu). V »Kurirčkovih« bodo objavljene dopisi pionirjev, njihovi literarni in likovni prispevki in odgovori uredništva. V »Javki« za ugankanje, bo komandir »Kurirčkov« redne postaje imel vrsto nagrad za pravilno rešene krizanke, rebuse, uganke, razen tega pa bo poudaril mlade bralece o tem in onem. Mladim bralecem bo vsa in kokrat narisan dogodek iz NOB in jih pozval, naj ga poskušajo opisati. Najboljši opis bo objavil in bogato nagradil.

Za najmlajše bralece bo vsakokrat objavljen po en dogodek v silkopisu.

Silkanico in povest v nadaljevanjih pa bo »Kurirček« začel prinašati v začetku novega šolskega leta, da bi jima lahko sledili tudi vsi tisti novi naročniki, ki bodo šele na jesen začeli prejemati »Kurirček«.

Uredništvo je povprašalo po nekaterih šolah, kakšno je zanimanje za novo mladinsko revijo s partizansko tematiko. Povsod so izredno ugodno odgovorili. Menimo, da je revija ne samo koristna, pač pa celo nujno potrebna, ker se otroci zelo zanimajo za zgodovino NOB in za partizanske dogodke. Trdijo, da bi morali postati »Kurirček« obvezno čtivo. Nekateri so med drugim svetlovali, naj bi od časa do časa prinašal tudi kratke igre za šolske nastope. Uredništvo bo zelo upoštevalo vsak dober nasvet in priporočilo.

Glede na sorazmerno kratek rok za določitev naklade uprava revije prosi, da se naročniki sami javijo, posebno pa prosijo šole in organizacije, ki so kakor koli v zvezi z mladino, da poskrbijo za skupna naročila. Cena za izvod bo 50 din. Naročniki bodo za kritje stroškov v zvezi z razpečevanjem in obračunavanjem imeli popust. Prosimo, da zlasti po šolah takoj ugotovite število naročnikov in ga sporočite upravi »Kurirčka«, Ljubljana. Trg revolucije 1/II.

Dokazi in spomini

V tretjem zvezku dokazov je založba Borec zbrala gradivo o »Bojnič Franju«.

Med primorskimi partizani je bila bolnišnica neprecenljivo zatočišče za ranjence. Skrita v globeli soške Pasice, je pomenila prikrito in varno bazo, kjer je zdravniško osebje lahko nudilo pomoč, čeprav v najtežjih sanitarnih okoliščinah. Sestavki raznih avtorjev govore o vlogi »Franje« v organizaciji IX. korpusa, o kirurškem delu od septembra 1944 do maja 1945, o zavarovanju bolnišnice ter kulturno-prosvetnem delu; ob koncu pa je dodana še Minattijeva partizanska lirika. S to knjižico se je hotela založba Borec oddolžiti vsem borcem in osebju kot tudi prebivalstvu, ki je podpiralo »Franjo«, hkrati pa z gradivom doprinesli k dokumentaciji.

Naslednji zvezek dokumentov govori o strahovitem zločinu, ki so ga storili Nemci oktobra 1941 v Kragujevcu. Bane Božović uvede braleca s

tistim delom nürnberškega procesa, ki se nanaša na kragujevaško tragedijo. Po ljudski vsaji med Srbi je morala nacistična soldateska spoznati, da se ni končala vojna na Balkanu. Hitler je ukazal svojim generalom brezobzirno ravnanje s prebivalstvom. »Zastrušniški ukrepi«, kot so imenovali zločine svoje represalije in načrtno iztrebljanje prebivalstva, pa niso mogli prikriti vojaških neuspehov, ki so jih doživljali v NOV. Iz maščevanja, ker je nemški bataljon preprečil izgube na poti v G. Milano, so odpravili vse moške, zavržili vsi med potjo. Sedel pa so dogodki v Kragujevcu. Na ukaz vojaških poveljnikov so začeli streljati talce v okoliških vaseh. Samo v Kragujevcu so postrelili nad 7000 nedolžnih ljudi. Avtor se je opri na nemško dokumentacijo, ki je večkrat netočna, vendar že ta daje strahovito podobo okupatorjeve bestialnosti.

Druga knjiga »Viharni časov« obsega izbor najboljših radijskih oddaj »Se pomnite tovariši«. Prispevki raznih avtorjev dajejo spominsko sliko o lastnih doživljenjih med NOV. Tako se nadaljuje tradicija, ki jo je začela že Prešernova družba s »Spomini na partizanske leta«. Tu bomo spomine izseljenca, ki je v Srbiji našel gostoljubno osnistišče, o ilegalcih, ki so v pirotehnični delavnici izdelovali eksplozive, o smrti narodnega heroja, o napadu na Drvar itd. Pregled spominov, ki olivijo medvojnega leta, nudijo na nekaj tednih dni in postranovnosti ljudi, ki so zaradi svojega neoprijemljivega in vere v bodočnost zapustili domove. Spomini so preprosto zapisani, nihče ni imel literarnih pretenzij, vendar zgodbe pretežno braleca. Ko bi urednik napravil nekaj stilnih in jezikovnih korektur, bi spomini pridobili na vrednosti.

Tudi »Srečanja v vojni« Milutina Vutovica, imajo spominsko naravo. Prevajalec Jože Zupančič je oskrbel tekoče berivo izpod peresa borca, ki je sodeloval v NOV od okupacije dalje. Vutovič je uvodoma povedal, da se vse bolj oddaljuje viharni časov NOV, zato je čutil potrebo da izpove del tega, kar je doživel. Knjiga je nastala na avtorjevih zapiskih. Dokumentarna vrednost knjige, živ reportažni slog. Ilustracije so delo V. Lakoviča.

KULTURNI GLOBUS

oblikovanje filmske kulture naj pripomore, da bo mladina imela zdrave odnose in estetske poglede na sedmo umetnost. Morda bi veljalo razmisliti tudi pri nas o načrtnem pouku o filmski umetnosti?

Balzaca na filmskem platnu. Francoski filmski režiser Jean Delannoy pripravlja film »Ljubezensko življenje Balzaca«. Velikega pisatelja bo igral znameniti gledališki in filmski igralec Pierre Brasseur. Ze dolga leta si je želel igrati Balzaca, saj je znano Brasseurjevo občudovanje tega pesniškega romanopisca.

Millerjeve drame v ruščini. V Sovjetski zvezi so natisnili dve knjigi dramatskih del ameriškega književnika Artura Millerja, med drugimi tudi »Smrt trgovskega potnika«. Nekatere Millerjeve drame z uspehom izvajajo sovjetska gledališča.

— več mi je, da ima ves razred ista vprašanja.

— pri testih lahko odgovoriš na drugo, tretje vprašanje, če prvega ne znaš.

— pri testih ne moremo govoriti o protekciji.

— pri testih ne pokažemo samo Vam znanja, temveč se tudi sami prepračimo, koliko znamo.

— testiranje ni le včas, ker se lahko še vrneš in kakšnega vprašanja, ki ga nisi takoj rešil.

— testi so bili deloma lahkni, deloma težki.

— testni način izpraševanja je zelo pripraven, saj s tem prihraniš dijaku mnogo »trpljenja«, kajti ustni način izpraševanja je za dijaka in profesorja zelo utrudljiv.

— s testiranjem prihranimo na času pa lahko zato snov podrobneje obdelamo.

— pri testih imas večje možnosti, da pravilno odgovoriš.

— kontrola znanja je na tak način najboljše. Meni je ta način včas najboljše bi bilo, da ne bi več spraševali, ampak da bi imeli samo učne teste.

— vprašanja so popolnoma preprosta.

— v miru lahko rešuješ naloge in nihče ne moti.

— vprašanja so jasna in razločno napisana in takoj veš, kaj naloga zahteva.

— testiranje mi je všeč, čeprav morda nisem pravilno rešil vseh nalog.

— učni test mi je zelo všeč, če ene naloge ne znaš, lahko rešiš drugo.

— naloge niso bile ne pretežke, ne prelahke.

— meni je bilo testiranje zelo všeč, čeprav sem se od začetka bala, da bo težko.

Na vseh treh šolah so zavzeli učenci do učnih testov v pretežni večini in v bistvu isto stališče: odobravajo jih. To odobranje je relativno. Res je, vse je relativno. In vendar je tisto, relativno, boljše od sedanjega in v tem je — napredek.

Jože Siroc

POVERJENIKE PREŠERNOVA DRUŽBE

obveščamo, da je rok za vpisovanje članov zaradi knjižnega sejma v Mariboru in Ljubljani podaljšan do 5. maja 1961.

Posebej opozarjamo na sklep Glavnega odbora, da bo vsak član poleg 6 knjig in koledarja prejel brezplačno še knjigo »PETLETNI PERSPEKTIVNI PLAN FNRJ«, napisan v poljudni obliki.

Namesto dveh reprodukcij bo Prešernova družba izdala štiri. Člani bodo lahko izbirali eno izmed njih in to: GROHAR: MACSEEN, Mihelčič; PARTIZANSKA KOLONA, Vesel; DRUŽINA ali Pavlovac; POKRAJINA. Reprodukije bodo večje kot letošnje.

Vabimo poverjenike, da s tem seznanijo državljane in jih pridobe za članstvo.

PREŠERNOVA DRUŽBA

Učenci o testiranju z učnimi testi

Ko se trudimo, da bi postopoma uvajali tudi v naše šole štiri, ki so se ponekod v svetu že pred desetletji uveljavile — pred desetletji uveljavile — ocenjevanje — naletimo pri tem že pri načelnih razpravah, pri ljudeh iz neposredne šolske prakse, največkrat na — odpor. Ne na principialni odpor, ampak na odpor, ki korenini v pogojih, ki se najbrž zdaleč niso dani za take bistvene kvalitativne posege v naše šolstvo. Tisti, ki ve za številne težave povprečne slovenske osnovne šole, se temu ne čudi in ne obsoja ljudi, ki iskreno povedo, da vsega tega v obstoječih delovnih pogojih preprosto — tako ali drugače — ne morejo.

Vendar zopet ne bi bilo prav, če bi samo čakali prekritični rok na »pogoje«. Če odštejemo tisto manjšino, ki principialno nasprotuje vedno in povsod vsemu, kar zahteva več dela in boljše delo, potem vemo, da bi bilo napaka tako pesimistično in apatično stališče.

Zato je prav, da si postavljamo smotre za napredek v našem šolstvu pa čeprav bo potrebno morda desetletje ali pa še več, da bomo mogli morda samo delno realizirati načrte, ki si jih danes postavljamo.

Pod vodstvom oddelka za pedagoško in psihološko raziskovalno delo pri Zavodu za napredek

šolstva LRS smo izdelali na osnovni šoli v Laškem prvih deset testnih baterij učnih testov, in sicer za slovenski jezik in za matematiko od IV. do VIII. razreda za razdobje I. polletja. Po nalogu ZNS LRS in v sodelovanju z ZPPS pri OLO Celje smo razširili prvo preizkusno testiranje z učnimi testi še na tri popolne osnovne šole v celjskem okraju, in sicer: SMARJE pri JELSAH, STORE in CELJE II. ter na osnovne šole PTUJ I., II. in III. (matematika VII.). (Za tako mali vzorec smo se morali odločiti iz več razlogov, ki jih ne bi razčlenjevali.)

Celotno eksperimentalno gradivo je sedaj v študijski obdelavi na ZNS LRS v Ljubljani, na tem mestu pa bi rad posredoval mnenje učencev o učnih testih. Ta mnenja so namreč za nas vse, učitelje v neposredni šolski praksi, zelo dragocena, ker lahko iz njih — če hočemo — marsikaj razberemo. Upal bi si celo trditi: če se ne bi zavedal Prosvetni svet FLRJ potrebe po reformi izpraševanja in ocenjevanja v naših šolah — čutijo to potrebo naši učenci in bi nas k objektivnemu preverjanju znanja prisilili, če bi nas mogli... In prav zato, ker nas ne morejo, pa so morali upravičeni do tega, smo toliko bolj dolžni delati na tem, vsak po svojih možnostih, da bi posta-

lo delo v naših šolah boljše, kot je. In to ne: boljše — na račun nezahtevnosti, popustljivosti in mehkuženja, saj se po tej poti ni še nikdar doseglo ničesar resnično vrednega in trajnega.

Oglejmo si originalna mnenja učencev o učnih testih v navedenih šolah:

— SMARJE PRI JELSAH

— Ni bilo tako hudo, kot smo mislili.

— testi niso bili pretežki, zato bi želeli, da bi nas še večkrat obiskali, vsi skupaj bi želeli, da bi tudi naš tovariš prišel s temi testi pri izpraševanju za zaključni red našega znanja.

— tu lahko misliš, pred tablo pa moraš takoj odgovoriti.

— vsi bi želeli, da bi uvedli na naši šoli raje testiranje namesto izpraševanja.

— če si vprašan, se prestrašiš in si zmeden, test pa brez skrbi in zbrano napišeš, kar znaš.

— najbolj mi je ugajalo, ker so bila vprašanja že napisana.

— če te predavatelj sprašuje, je veliko težje, kakor če dobiš teste in v miru napišeš, kar veš.

— vabim vas, da bi spet prišli na našo šolo, ker obljubljamo, da se bomo drugič bolj izkazali.

— bi rešil še več, pa se nisem pripravljal.

— vsi smo bili zelo radovedni, kako izgleda testiranje.

— po mojem mnenju so ti učni testi zelo praktični in jih želimo čim več.

— lahko odgovoriš vsaj na polovico vprašanj in tako dobiš boljše oceno kot pri tabli.

— najlepše se zahvaljujemo tovarišem, ki so prišli na našo šolo in nam pokazali način testiranja.

— lahko pokažemo vse svoje znanje in sposobnosti.

— testiranje mi je zelo všeč, kajti tu vidis, kaj znaš in česa ne znaš.

— upajmo, da to testiranje ni bilo zadnje in da se bomo še večkrat videli.

— dobro je to, da dobimo vsi ista vprašanja, da ne more nihče reči: »Jaz sem dobil težje vprašanje, ti pa tako lahko. Jaz sem tudi tisto znal, kar si bil ti vprašan«.

— pri testiranju ni nobenega govorenja in te nihče ne moti.

— nekatera vprašanja so bila težja, nekatera lažja. Pa saj mora vse biti.

— ne vem, kaj naj drugega še napišem kot to, da mi testiranje zelo ugaja.

— če si vprašan pri tabli profesor »vleče iz tebe«, tu pa sam sediš in pišeš popolnoma samostojno.

— veselimo se tega novega ocenjevanja in želimo, da bi ga kmalu uvedli.

— imeli smo 27 nalog na od tega nisem bila tako zmedena, kot če bi bila vprašana. Zato se prav lepo zahvaljujem za obisk na naši šoli.

— testiranje je koristno, da se človek navadi na samostojnost v življenju.

— testiranje si še želimo, da bi se še bolj izurili v samostojnem mišljenju.

— kadar smo vprašani pri tabli se malo utraščimo, smo čisto zmešani, pa čeprav se naučimo snov celo na pamet, pri tabli ne vem nič več. Ko pridem nazaj v klopi, se spomnim, a potem je prepozno, ko je že napisana tista slaba ocena. Pri testiranju pa si sam zase gospodar, nihče ti ne šepetne, nihče te ne nadleguje in vse lahko lepo napišeš in prej, ker so vprašanja na testih že napisana...

— STORE

— Na splošno so bila vprašanja lahka in mi niso delala posebnih težav.

— ponovnega testiranja si še želim predvsem zato, ker lahko kontroliram vse svoje znanje.

— čeprav se testiranja nisem veselila, mi sedaj videla, da to ni ni tako slabo.

NASI JUBILANII

70 let Jožeta Malenška

Te dni je praznoval 70-letnico svojega življenja in nad 50 let aktivnega službovanja znani mariborski šolski Jožeta Malenšek. Mladša generacija, ki se sonči v tekočo prihodnost, naj bi se vedno in vedno vzgledovala ob znanih in neznanih likih iz našega življenja.

sega narodnostnega, političnega in socialnega boja v preteklosti, pa najsi so to velika imena v naši zgodovini, ali širši javnosti manj znane, a v lokalni zgodovini pomembne osebnosti.

Tak je bil tudi naš tovariš Malenšek. On je bil tisti, ki je kot častnik mlade jugoslovanske vojske in kot Marštrov borcev prvi presenčil na zavzete naše severne slovenske metropole v

mejski kasarni se pripravljajoč nemški oficirski kor, ko je zaklical: Roke kvišku! Nemski oficirji so bili sprva popolnoma zmedeni in šele, ko so vzklikali Marštrovi borce z naprignjenimi puškami in bajonetami na prostoru, so spoznali, da so jih naši prehiteli. To je bilo takrat junsko dejanje, za kar je tovariš Malenšek prejel poleg reda dela III. stopnje tudi red za državljanske zasluge in zasluge v boju za osvoboditev Koroške in naše severne meje. Ta odlikovanja in posebna pohvala za izredne uspehe v razredu so dokaz neopogljivosti značaja in poguma tako v boju za svobodo kot v boju za napredek svojega ljudstva in mlade generacije, katero se vedno vzgaja na mariborski osnovni šoli Ivana Cankarja. Zmaga je se telesno in duševno pokonci moč, ni ga strlo prenapetost v Srbijo, kjer se je prav tako izkazal pogumnega aktivista, ampak s se večjo živlostjo in obdobjem vrednim članom pomagajo v svojih nalogah in v postopne Slovenije in postrtovalne državljane socialistične Jugoslavije.

Jožeta Malenšek je rojen kot sin učitelja Bogomira Malenška in Marije roj. Solar, ki sta od osmih otrok dala kar tri šolnike, v Čadramu pri Slov. Konjicah 18. marca 1891. Služboval je v Poljčanah, v Lovrencu v Slov. goricah, v Križu pri Rogški Slatini, po 1. 1919 pa na raznih mariborskih šolah, med drugim tudi 1947-54 na vodni marib. učiteljska. Ves čas je bil v vrstah naprednega učitelstva in je znan tudi kot publicist, pisec o dobi narodnostnih bojev na Stajerskem.

Zasluznemu tovarišu in šolski iskreno čestitamo in želimo še mnogo plodnih let!

50-letnica Franceta Fistra

Leta teko. Bliskovito. Včasih se ti zdi, da si z delom komaj začel, da ni dolgo tega, kar si sam drgnil šolske klopi. Pa kje je že to.

Konec marca je naš ugledni pedagogični delavec Francet Fister svojo petdesetletnico. Ko se ozira na svoje uspešno delo v prosveti, se vedno rad ustavi ob misli na svoje prve službeno mesto v Čajnarjih. Kot mlad učitelj je prišel na samotno enorazrednico s skoraj sto otroki. Ob njih, ob trdem delu, pa ob velikih uspehih je zaživel naporno in lepo učiteljsko življenje. Njegov izredni čut za vzgojilne in otroški svet, za prilagajanje in ponazarjanje učne snovi mladim glavam, ga je zvesto spremljal. Tako je bilo tudi v Podbočju. Potem je zabobnelo. Druga svetovna vojna je delo ustavila. In potem taborišča, Treviso, Gonars in za bodočimi žicami čakanje in upanje.

Svoboda je prinesla s seboj ogromno dela in delavne roke so se ga z veseljem lotile. Delati veliko, povsod, na vseh področjih, iz nič narediti vse. Na Ovišah pri Podnartu je zrasla nova šola iz kulturnih prireditev in nabiranih sked. Potem v Ajdovščini na PIVO šolski ljudske tehnike, potem na ministrstvu prosvete, potem ravnatelj tovarne učil v Črnomlju. Povsod je oral ledino in se boril z začetnimi težavami. Organiziral je, to se pravi: iskal, zbiral, prosil, svetoval, učil, se sam učil in povsod tudi sam delal.

Potem si je spet zaželel biti učitelj. Na Bohinjski Bistrici je postal ravnatelj nižje gimnazije in upravnik dijaškega doma. Hkrati pa tudi skrbnik mnogih partijskih sirot, ki so tu našle prijazno dom. Skrbel je za njihovo prihodnost, jim poskušal mesto in sredstva za nadaljnje šolanje.

Ko je bil dijaški dom ukinjen, je Fister preuredil sobe v učilnici. V bivši obodnici je uredil ljubek in tako potreben otroški vrtič, ga sodobno opremljen z odličnimi iglari, za katere je sam napravil načrte in ki so vzbudivši na razstavi v Zagrebu veliko zanimanje. Šoli je uredil dobro opremljeno delavnico za tehnično vzgojo, sodobno ku-

hinjo z učilnico za gospodinjstvo pouk, priskrbel vse sodobne učne pripomočke za nazoren pouk. Kot upravitelj z veliko skrbjo usmerja in spremlja življenje šole, delo otrok in učiteljev, ljubivno svetuje in rad pomaga.

Poleg tega je okrajni pedagogični svetovalec, šolski inšpektor, okrajni inšpektor za tehnično vzgojo in član okrajnega odbora LT. Pripravi in vodi je več seminarjev za tehnično vzgojo in spisal za ta predmet priročnik. Na njegovo pobudo so na Jesenicah in v Kranju ustanovili preskrovalne centre, ki oskrbujejo šolske delavnice s cenovnim materialom. Pod njegovim vodstvom deluje pionirska zadruga zelo uspešno. V letošnjem šolskem letu je prejela I. zvezno nagrado, za kar so si pionirji nabavili kinoprojektor.

Ob vsem tem delu pa najde še čas in zanimanje za delo na gospodarskem, političnem in kulturnem področju. Na oder bistriške Svobode je postavil več dobro zrežiranih in kvalitetnih predstav, organiziral je večkratne proslave ali sodeloval pri njih z govori. S pomembnimi pedagogičnimi sestanki sodeluje v okrajnem Biltenu. Je član Sveta za šolstvo pri Obč. Bohinj, odbornik Delavske univerze, predsednik DPM Bohinjske Bistrice itd. Povsod zelo aktiven, pošten, nesebičen. Organiziral je uspešno letovanja bohinijske mladine ob morju. Neprerastno snuje nove načrte. Kako nudi bohinijskim šolarjem zdrav umski in telesni vzgoji, kako uveljaviti novo, kato izboljšati stare, in te načrte s prostovoljnimi akcijami in zbirkami ostvarja.

Vse to dela. Toda poleg tega je še vedno učitelj. Kljub vsemu delu, se vedno se zbirajo okrog njega učenci. Iz svojega ogromnega znanja, iz dolgotrajne prakse in iz hudega in skrbni študija, da bodo nekdo zavedati in koristni člani naše socialistične skupnosti.

Leta teko. Bliskovito. In že so tu stekle te. Pa še si ves v delu, z vsem svojim bistvom, ne boš nikoli star.

Ob temem jubileju da sprememba z letničnimi željami njegov učiteljski zbor.

M. Z.

Potovanje prosvetnih delavcev v tujino

Komisija za zveze s tujino pri Centralnem odboru Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije pripravlja tudi v letošnjih šolskih počitnicah potovanja za prosvetne delavce v Veliko Britanijo, Grčijo in Francijo.

1. VELIKA BRITANIJA
— Skupina 35 prosvetnih delavcev bo 14 dni v Londonu.
— Skupina odpotuje 25. julija ob 13.21 iz Beograda.
— Cena za potovanje znaša 85.000 dinarjev za osebo.

2. GRČIJA (Atene, Peloponez, Delphi, Solun)
— Potovalci bosta dve skupini naših članov s 35 do 40 ljudmi v vsaki skupini. Vsaka skupina bo v Grčiji po 8 dni.
— Prva skupina odpotuje 19. julija ob 18.20 iz Beograda, druga skupina pa odpotuje 26. julija ob 18.20 iz Beograda.
— Cena za potovanje znaša 39.200 dinarjev za osebo.

3. FRANCIJA (Pariz)
— Potovalci bodo štiri skupine po 10 članov, ki bodo po 10 dni v Parizu.
— Cas odhoda: prva skupina 11. julija, druga skupina 22. julija, tretja skupina 2. avgusta in četrti skupina 13. avgusta.
— Cena za potovanje znaša 49.000 dinarjev za osebo.

4. FRANCIJA (Pariz) — tečaj francoskega jezika
— Skupina 10 prosvetnih delavcev — predavatelj francoskega jezika bo 21 dni v Parizu.
— Skupina bo odpotovala 26. julija ob 5.18 iz Beograda.
— Cena za potovanje znaša 71.000 dinarjev za osebo.

V cenah, navedenih za vsa potovanja, je vključeno: viziranje potnih listov v tuji predstavitelstvih, rezervacija prostora v vlakih, vozna karta od meje do kraja bivanja v inozemstvu in nazaj (v Grčiji in Londonu ni preskrbljeno kosilo).

V ceni za potovanje v Grčijo je vključeno tudi »džeparac« za okrog 3000 dinarjev, medtem ko v ceni potovanja v Veliko Britanijo in Francijo ni vključeno ta denar. Udeleženci potovanja v Veliko Britanijo in Francijo, ki želijo imeti »džeparac«, morajo poleg navedene cene potovanja vplačati še vsoto 22.775 din za nabavo odgovarjajoče tuje valute. S tem denarjem razpolaga vsak sam.

Za vsa navedena potovanja se lahko prijavijo vsi člani Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije.

Prijava mora imeti naslednje podatke: ime in priimek; očetovo ime; ime in deželni priimek matere; rojstni datum in kraj rojstva; zvanje; naslov stanovanja; naslov ustanove, kjer je prijavljen član zaposlen. Prijava mora biti čitljivo napisana in lastnoročno podpisana. Prijava mora imeti priporočilo sindikalne podružnice; prijav brez priporočila ne bomo sprejemali.

Prijave pošljite na naslov: REPUBLIKI ODBOR SINDIKATA PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV SLOVENIJE — Ljubljana, Cufarjeva 3, najkasneje do 23. aprila 1961. Prijav, ki jih bomo dobili po tem roku, ne bomo upoštevali.

Ko bo prijavljen član obveščen, da bo potoval v tujino, bo moral takoj nakazati predjem 3000 din. Udeleženci potovanja v Grčijo bodo morali vplačati polovico cene za potovanje, medtem ko bodo morali vplačati udeleženci potovanja v Francijo in Veliko Britanijo tretjino cene za potovanje, ki bo prejel vsi potrebni material za potovanje iz Beograda. (Za potovanje v Francijo in Veliko Britanijo ni tukaj vračunana vsota za nabavo deviz). Ostali znesek cene za potovanje bodo lahko udeleženci odplačevali v mesečnih obrokih najkasneje do 10. decembra 1961 (seveda bodo morali predložiti za to potrebne doklade).

Obvsemu udeleženci potovanja so lahko le oni nprsvetni delavci, ki še niso v letošnjem letu izkoristili nakuna dovoljen deviz za potovanje v tujino.

Republiki odbor

Za razredne potrebe in za samoizobraževanje:

Bogdan Binter:
PO NIŽINAH IN GORAH JUGOSLAVIJE 325 din

Avugst Petrišič:
JOKES AND FUNNY STORIES 280 din

Dr. Vlado Schmidt:
UVOD V PEDAGOŠKO METODOLOGIJO 330 din

Ernest Tiran:
POMENKI 550 din

Brezovar-Polenc:
ŠOLA IN MUZEJI 600 din

Dr. Ivo Toličič:
OTROKA SPOZNAJO V IGRI . 500 din

Bogdan Uratarič:
PROIZVODNA ZEMLJIŠČA IN ŽIVALI 800 din

Dr. Mihajlo Rostohar:
ZAČETNO ČITANJE PO ANALITIČNI METODI 750 din

Knjige dobite v vseh knjigarnah ali pa jih naročite naravnost pri Državni založbi Slovenije, Ljubljana, Mestni trg 26

PRAVNI NASVETI

VPRAŠANJE: 1. Ali oseba, ki je v delovnem razmerju z nepolnim delovnim časom uživa pravico brezplačnega zavarovanja?

ODGOVOR: 1. Oseba, ki je v delovnem razmerju z nepolnim delovnim časom, uživa pravico brezplačnega zdravstvenega zavarovanja, če se od njenih prejemkov plačujejo predpisani redni mesečni prispevki.

2. Delna zaposlitev se ne šteje v službeno dobo, razen če je redna delovna obveznost zmanjšana zaradi bolniškega stanja.

S. M.

VPRAŠANJE: Ali občina lahko odredi pavšalno stanarino ne glede na ocenitev stanovanja, ki jo je izvršila popisna komisija, ter ne glede na samsko ali družinsko stanovanje, za vse učiteljske enake?

ODGOVOR: Po 8. členu uredbe o brezplačnem stanovanju in kurivju učnega in vzgojnega osebja (Uradni list LRS, št. 12-57/60) pripada učnemu in vzgojnemu osebju v krajih, ki se štejejo za vasi po okrajnem odloku, primerno in številu družinskih članov, ustrezno stanovanje. Po 5. čl. cit. uredbe se določi denarno nadomestilo po višini najemnine za ustrezno stanovanje v kraju. Občinski ljudski odbor torej lahko določi pavšalne zneske, toda taki zneski morajo biti kategorizirani glede na število družinskih članov in najemnine, ki je v kraju običajna za ustrezno stanovanje. Če hoče imeti prosvetni uslužbenec v takem kraju večje stanovanje, mora razliko sam doplačati.

L. A.

VPRAŠANJE: Kdaj je lahko učitelj osnovne šole upokojen v višjem zavarovalnem razredu?

ODGOVOR: Učitelj osnovne šole je upokojen v višjem zavarovalnem razredu, če je zadnjih pet let poučeval

val v višjih razredih osnovne šole, ki imajo predmetni pouk. Če ste torej poučevali zadnjih pet let predmetni pouk v višjih razredih osnovne šole, potem imate pravico do višjega zavarovalnega razreda in vložite pritožbo zoper upokojitveno odločbo.

G. D.

VPRAŠANJE: 1. Kako se plačuje nadure, ki jih opravi učitelj na delovnem mestu učitelja oziroma predmetnega učitelja?

2. Kolika je učna obveznost v 2. in 3. razredu osnovne šole?

ODGOVOR: 1. Po odloku o plačevanju nadurnega dela na šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih (Uradni list LRS, št. 8-52/61) se učne ure izplačujejo do najvišjega zneska, ki se izračunava po III. točki odloka o honorarjih na šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih (Uradni list LRS, št. 12-64/60). Po ključu tega odloka znaša danes najvišji znesek za eno naduro na delovnem mestu učitelja 330 — din, na delovnem mestu predmetnega učitelja 370 — din. Učitelj, ki opravi nadurno delo, lahko doseže za eno naduro najvišji znesek 370 din.

2. Po prvem odstavku 8. točke odloka o honorarjih službi, o delovni obveznosti in o nagradovanju za nadurno delo v prosvetno-znanstveni službi v šolah in drugih vzgojnih zavodih (Uradni list LRS št. 6-15/56) ima oseba v najnižjih razredih osnovne šole toliko tedenskih obveznih ur, kolikor jih določa predmetnik za posamezni razred. Za učno osebo na nižje organiziranih osnovnih šolah znaša učna obveznost 25 učnih ur na teden.

T. H.

VPRAŠANJE: Ali učni moči pripada plačilo za nadure, ki jih je opravi, čeprav zaradi boleznih ni opravi redne učne obveznosti?

ODGOVOR: V šoli morajo biti ločeno določene učne ure, ki spadajo v

redno delovno obveznost, in učne ure, ki jih učna moč opravi preko učnih ur redne delovne obveznosti. Nedopustno je kompenzirati učne ure redne delovne obveznosti, ki jih učna moč ni opravi brez lastne krivde (bolezen, športni dan, proslave in podobno) z nadurami. To se pravi, če je nekdo bolan in zaradi tega ni opravi svoje redne učne delovne obveznosti, mu ne smemo nadoknaditi te ure z učnimi urami, katere je opravi izven delovne obveznosti. Ravnanje občinskega ljudskega odbora je v našem primeru pravilno in zakonito, ker je učni moči plačal dejansko opravljene nadure, čeprav zaradi boleznih ni opravi učnih ur redne delovne obveznosti.

M. I.

VPRAŠANJE: Ali imate kot učitelj pravico do višjega pokojninskega razreda, ker ste poučevali v višjih razredih osnovne šole?

ODGOVOR: Če ste poučevali zadnjih pet let v višjih razredih osnovne šole, ki so imeli predmetni pouk, potem vam pripada višji pokojninski razred. Za dosego svoje pravice morate predložiti potrdilo občinskega ljudskega odbora, da ste pet let poučevali predmetni pouk v višjih razredih osnovne šole, in potrdilo Sekretariata sveta za šolstvo LRS, da se je za tako delovno mesto zahtevala višja izobrazba.

S. S.

VPRAŠANJE: Ali ima šolski sluga, ki je plačan za svoje delo pri 8-urnem delovnem času po kvadrantu, pravico zahtevati plačilo nadur, če po naročilu šolskega upravitelja mora biti na šoli več kakor 8 ur?

ODGOVOR: Ker ste plačani za svojo delo po kvadrantu in ker je za to delo normiran 8-urni delovni čas, imate pravico do plačila nadur, kolikor se od Vas zahteva več kakor 8 ur delovnega časa.

Drugo vprašanje: Ker so v šoli vsi sestanki, predvojska vzgoja in podobno, morate za vsakim posebej štiti ter vprašujete, če ste dolžni napraviti zastopnik.

ODGOVOR: Tako posebno čiščenje nikakor ni Vaša dolžnost, vsled česar bi vam morala izredno delo, ki pa imate zaradi raznih sestankov in podobno, biti posebej plačano. Nagraditi pa bi morale to delo organizacije, ki se poslužujejo šolskih prostorov za svoje sestanke.

T. M.

Vprašanje: Imate naslednjo šolsko izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne šole, 3 razrede nižje trgovske šole in 1 razred višje trgovske šole in 2 razreda višjega učiteljskega (vse v italijanski razred tega pa še trimesečni učiteljski tečaj v Portoržu in enomesečni v Kranju). Vprašujete, če se lahko zaposlite kot vzgojiteljica v otroški vrtcu z navedeno šolsko izobrazbo, če pogoj izpolnjujete, v kateri učni čini razred bi prišli?

ODGOVOR: Po šolah in tečajih, ki ste jih opravili, imate naslednjo izobrazbo: 4 razrede italijanske osnovne š